

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

LECTURE PLAN

A.Y.: 2018-19 to 2023-24

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

LECTURE PLAN

A.Y.: 2018-19

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **v**

A.Y.: 2018-19

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून २०१८	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: देशीभाषा	2	2
जुलै २०१८	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: ८, ९वे शतक परिचय	3	3
जुलै २०१८	मराठीतील आद्यग्रंथ : चर्चा	2	2
जुलै २०१८	शिलालेख, ताम्रपटयावरील मराठी लेखन. थोडक्यात परिचय	3	2
जुलै २०१८	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: व्दैती तत्त्वज्ञान, पंचकृष्ण,	3	2
जुलै २०१८	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: चक्रधरांचे व्यक्तिमत्त्व, मराठीचा स्वीकार व आग्रह, सांकेतिक लिपी.	3	2
जुलै २०१८	महानुभावीय वाङ्मय : चरित्रग्रंथ, तत्त्वज्ञानग्रंथ	3	3
जुलै २०१८	सातीग्रंथ, स्फुटगद्य-पद्य-धवळे	3	3
जुलै २०१८	टीकाग्रंथ, व्याकरणग्रंथ.	3	3
ऑगस्ट २०१८	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	3
ऑगस्ट २०१८	यादवकालीन महाराष्ट्रात वारकरीपंथाची स्थापना	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट २०२३	पंढरीचा भक्ती संप्रदाय हा महाराष्ट्रातील प्रमुख वारकरी संप्रदाय म्हणून तेराव्या शतकात धार्मिक, सामाजिक व साहित्यिकदृष्ट्या प्रभाव	3	2
ऑगस्ट २०१८	ज्ञानदेव-नामदेव त्यांच्या प्रभावळीतील इतरांचे वाङ्मय.	3	2
ऑगस्ट २०१८	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट २०१८	बहामनी राजवट	3	2
ऑगस्ट २०१८	एकनाथकालीन महाराष्ट्र	3	2
ऑगस्ट २०१८	तमोयुग, एकनाथ, एकनाथपंचक यांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट २०१८	शिवकालीन महाराष्ट्र - स्वराज्यप्रेरणा	3	2
सप्टेंबर २०१८	तुकाराम, तुकारामाचे शिष्याचे वाङ्मय	3	3
सप्टेंबर २०१८	पंडितीकाव्य	3	3
सप्टेंबर २०१८	पंडितीकाव्याची स्वरूप-वैशिष्ट्ये	2	2
सप्टेंबर २०१८	पंडितीकाव्याचे गुण-दोष चर्चा	3	3
सप्टेंबर २०१८	पंडितकवी- मुक्तेश्वर, मोरोपंत	3	2
सप्टेंबर २०१८	पंडितकवी - रघुनाथपंडित, सामराज	3	3
सप्टेंबर २०१८	पंडितकवी - निरंजनमाधव, वामनपंडित	3	2
सप्टेंबर २०१८	पंडितकवी - नागेश, विठ्ठल	3	2

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **VI**

A.Y.: 2018-19

Faculty Name: **कला शाखा (मराठी विभाग)**

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
डिसेंबर २०१८	शाहिरी वाङ्मय	2	2
डिसेंबर २०१८	शाहिरी वाङ्मय : लावणी या काव्यप्रकारांची स्वरूप वैशिष्ट्ये.	3	3
डिसेंबर २०१८	शाहिरी वाङ्मय : पोवाडे या काव्यप्रकारांची स्वरूप-वैशिष्ट्ये.	2	2
डिसेंबर २०१८	काही लावणीकार : प्रभाकर, अनंतफंदी, परशुराम या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
डिसेंबर २०१८	काही लावणीकार : होनाजी बाळा, राम जोशी या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
जानेवारी २०१९	महानुभाव व वारकरी यांखेरीज इतर पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
जानेवारी २०१९	नाथ पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी २०१९	दत्त या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी २०१९	समर्थपंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3
जानेवारी २०१९	लिंगायत या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जानेवारी २०१९	हिंदू धर्माखेरीज इतर धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी २०१९	ख्रिस्ती धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी २०१९	ख्रिस्ती - फादर स्टीफन्स, कुओं, सालंदाज, पाद्री अल्मैद	3	2
जानेवारी २०१९	इस्लामी धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी २०१९	इस्लामी - मुंतोजी (मृत्युंजय), हुसेन अंबरखान, शेख महमंद, शहामुनी	3	2
फेब्रुवारी २०१९	बखर गद्याची स्वरूप वैशिष्ट्ये	3	2
फेब्रुवारी २०१९	बखरी- शिवपूर्वकालीन महिकावतीची उर्फ माहीमची बखर.	3	2
फेब्रुवारी २०१९	बखरी- राक्षसतागडीची लढाई.	3	2
फेब्रुवारी २०१९	शिवकालीन बखरी	2	2
फेब्रुवारी २०१९	शिवकालीन बखरी - शिवछत्रपतींचे चरित्र कृष्णाजी अनंत सभासद	2	2
मार्च २०१९	शिवकालीन बखरी - चित्रगुप्तविरचित शिवाजी महाराजांची बखर	2	2
मार्च २०१९	शिवकालीन बखरी - श्री छत्रपतींची ९१ कलमी बखर दत्तोत्रिमल वाकेनिस	1	1
मार्च २०१९	शिवकालीन बखरी - , मल्हार रामराव चिटणीसविरचित श्री शिवछत्रपतींचे सप्तप्रकरणात्मक चरित्र.	1	1

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - पाचवे

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भारतीय साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र .१	भारतीय साहित्यशास्त्र : संकल्पना व सिद्धांत	अलंकार विचार, वक्रोक्तीविचार, रितीविचार, ध्वनिसिद्धांत, औचित्य विचार	०५ तासिका
घटक क्र .२	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भरताचा रससिद्धांत आणि भाष्यकार	२५ तासिका
घटक क्र .३	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य भाषेचे स्वरूप व कार्य	शब्दशक्ती, वृत्त, छंद, मुक्तछंद	०५ तासिका
घटक क्र .४	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती प्रक्रिया व प्रयोजन विचार	साहित्य निर्मिती कारणे : प्रतिभा, व्युत्पत्ती व अभ्यास साहित्य प्रयोजने : भरत ते अभिनवगुप्त	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९

सत्र क्र. -सहावे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - पाश्चात्य साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचे स्वरूप	अनुकृती सिद्धांत, पाश्चात्य काव्य व्याख्या	०५ तासिका
घटक क्र . २	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याची भाषा	रूपक, प्रतिमा, प्रतिक अनेकार्थता,नियमोल्लंघन,अपरिचितिकरण	२५ तासिका
घटक क्र . ३	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती विचारआणि प्रयोजन विचार	कल्पनाशक्ती आणि चमत्कृतिशक्ती सिद्धांत आत्माविष्कार, जीवनभाष्य, सामाजिक बांधिलकी	०५ तासिका
घटक क्र . ४	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र :साहित्याचा आस्वाद	भावना विरेचन, प्रेरणा संतुलन इत्यादी सिद्धांत	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	साहित्य आणि समाज - अन्योन्य संबंध	अ)साहित्य- समाज ,संस्कृती ह्या संकल्पना आणि त्यांच्या परस्पर संबंधांचे स्वरूप आ) साहित्य- समाज संबंध - तेन ,मार्क्स ह्यांचे सिद्धांत;मार्क्सवादी समीक्षा पद्धती, मानवतावाद, स्त्रीवाद, आंबेडकरवाद	१३ तासिका
घटक क्र .२	ग्रामीण साहित्य	अ) ग्रामीण साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'धग असतेच आसपास ' ह्या ग्रामीण काव्यसंग्रहाचा अभ्यास	१४ तासिका
घटक क्र .३	महानगरीय जाणिवेचे साहित्य	अ) महानगरीय जाणिवेच्या साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'क्रमशः ' कादंबरीचा अभ्यास	१४ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	सामाजिक स्थित्यंतरे आणि मराठी साहित्य	अ) महाराष्ट्रातील सामाजिक स्थित्यंतरे व मराठी साहित्य - मागोवा आ) साहित्य - समाज संबंध - शरदचंद्र मुक्तिबोध आणि म.ना.वानखेडे ह्यांच्या लेखाआधारे १.ललित वाङ्मयातील सामाजिक जाणिवेचे स्वरूप (लेख) -ले. शरदचंद्र मुक्तिबोध २.दलित जाणिवेचे स्वरूप (लेख) - ले.म.ना.वानखेडे	१३ तासिका
घटक क्र. २	दलित साहित्य	अ) दलित साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'भाई तुम्ही कुठे आहात? ' ह्या नाटकाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका
घटक क्र. ३	स्त्रीवादी जाणिवेचे साहित्य	अ) स्त्रीवादी साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'तिचा अवकाश' ह्या स्त्रीवादी संपादित कथासंग्रहाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: भाषाविज्ञान

Class: TYBA

Sem: v

A.Y.: 2018-19

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून २०१८	अभ्यासपत्रिका परिचय घटक १ . भाषा शास्त्राच्या विविध शाखा प्रस्तावना उद्देश स्पष्टीकरण	2	2
जुलै २०१८	ऐतिहासिक भाषा विद्यान : तत्व व स्वरूप ऐतिहासिक भाषा विद्यानाच्या पद्धती • पुरोगामी • पक्षपाद गामी तौलनिक किंवा बहुभाषिक पुर्नरचन अंतर्गत अथवा एक भाषिक पुर्नरचन	3	2
जुलै २०१८	ऐतिहासिक भाषा अभ्यास पद्धतीच्या मर्यादा भाषाकुल संकल्पना विस्तार आणि विश्लेषण	2	2
जुलै २०१८	वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाची मूलतत्वे प्रस्तावना विश्लेषण वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाचे स्वरूप भाषिक व्यवस्था आणि भाषिक वर्तन	2	2
जुलै २०१८	एक कालिक आणि कालक्रमिक चिन्हक आणि चिन्हित अन्वयनिष्ठ आणि गणनिष्ठ लेनर्ड ब्लुमफिल्ड नोम चॉम्स्की	3	2
जुलै २०१८	समाज भाषा विज्ञानाचे स्वरूप समाज भाषा विज्ञानाचे सिद्धांत भाषिक वर्तन आणि अवकाश संदेशवहनक्षमता	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै २०२३	भाषिक भांडार व लघु क्षेत्र भाषा आणि सामाजिक घडण भाषाभेद भाषा आणि बोली	३	३
जुलै २०१८	व्यावसायिक बोली सांकेतिक बोली भाषा संपर्क समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	३	३
जुलै २०१८	घटक २ स्वनीम विन्यास स्वनांचे गुणधर्म स्वनांची लक्षणे भाषा ध्वनी असण्याची क्षमता व्यक्ती विशिष्टता विभेदकता लवचिकता	३	३
जुलै २०१८	स्वनीम आणि स्वनांतरे स्वनीम आणि स्वनांतरे यांचे लेखन चिन्ह स्वनीम प्रकार खंडित खंडाधिष्ठित	३	३
जुलै २०१८	खंडाधिष्ठित स्वनिम प्रकार अवधी बलाघात सुरांचा चढ-उतार सीमा संधी नासिक्यरंजन	३	२
जुलै २०१८	स्वनिम आणि स्वनांतरे यांचा परस्परसंबंध स्वनिम विश्लेषणाची तत्वे तंत्रे १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	३	२

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै २०१८	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग ४) काटकसरीचे तत्त्व समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	2
ऑगस्ट २०१८	घटक ३ रुपिम विनियोग १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2
ऑगस्ट २०१८	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग रुपिमांचे प्रकार • अन्याय साधारण रूपिम • मुक्त रूपिम • बद्ध रूपिम	2	2
ऑगस्ट २०१८	रूपिकांतराचे प्रकार • स्वनिमाश्रयी • रुपिकाश्रयी • शुन्य रूपिकांतरे	2	2
ऑगस्ट २०१८	रूप आणि प्रक्रिया प्रत्यय प्रक्रिया:पूर्वप्रत्यय: उत्तरप्रत्यय:विकारी प्रत्यय: मध्यप्रत्यय अतिरिक्त प्रत्यय:	2	2
ऑगस्ट २०१८	शुन्य प्रत्यय द्विरावृत्ती अंगादेश शब्द क्रम	2	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट २०१८	सामासिक शब्द अभ्यस्त शब्द - पूर्णभ्यस्त - अंशात्मक अभ्यस्त समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन	2	2
सप्टेंबर २०१८	घटक ४ अर्थविन्यास प्रस्तावना उद्देश अर्थाचे स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश अर्थ म्हणजे प्रतिमा	2	2
सप्टेंबर २०१८	अर्थ ही संकल्पना स्पष्टीकरण अर्थविण्यास अर्थाचे प्रकार संकल्पनिक अर्थ गुणव्यंजक अर्थ	2	2
सप्टेंबर २०१८	शैलीगत अर्थ भावपर अर्थ परावर्तित अर्थ साहचर्यपर अर्थ विषयार्थ	1	1
सप्टेंबर २०१८	रूप व अर्थ संबंध १ अनेकार्थता २ समानार्थता	2	1

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

सप्टेंबर २०१८	अर्थ आणि अर्थ संबंध १अर्थ समावेश २अर्थ बहिष्कृती अ द्विपर्यायी विरोध ब बहुविध विरोध अर्थ क ध्रुवात्मक विरोध ड व्यत्यासात्मक विरोध	2	2
सप्टेंबर २०१८	घटक विश्लेषण अर्थक्षेत्र संकल्पना समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन.	2	2

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषाविज्ञान (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषाशास्त्राच्या विविध शाखा	अ) वर्णनात्मक , ऐतिहासिक आणि समाजशास्त्रीयभाषाविज्ञान - स्वरूप ,संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये	१५ तासिका
घटक क्र .२	स्वनिम विन्यास (स्वनिमविचार)	अ)स्वन, स्वनिम ,स्वनांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) स्वनिमांचे प्रकार , स्वनिम विश्लेषणाची तत्त्वे आणि तंत्रे	१५ तासिका
घटक क्र .३	रुपिमविन्या (रुपिमविचार)	अ रुपिका,रुपिम ,रुपिकांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) रुपिमांचे प्रकार ,रुपिमप्रक्रिया	१५ तासिका
घटक क्र .४	अर्थविन्यास (अर्थविचार)	अ) भाषिक अर्थाचे स्वरूप शब्दार्थाचे प्रकार आ) अर्थ आणि त्याचे प्रकार	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	शब्दांचे वर्गीकरण - पारंपरिक आणि आधुनिक (शब्दांच्या जाती)	अ) विकारी जाती (सव्यय) - नाम,सर्वनाम , विशेषण आणि क्रियापद आ) अविकारी जाती (अव्यय)- क्रियाविशेषण . शब्दयोगी ,उभयान्वयी आणि केवलप्रयोगी	१५ तासिका
घटक क्र .२	विकरण (लिंग, वचन, विभक्ती, आख्यात)	अ) लिंग- पुल्लिंग ,स्त्रीलिंग आणि नपुंसकलिंग वचन - एकवचन ,अनेकवचन (बहुवचन) आ) विभक्ती ,आख्यातविचार (क्रियापद)	१५ तासिका
घटक क्र .३	शब्दसिद्धी	अ) सिद्ध शब्द - तत्सम ,तद्भव ,देशी (देशज), परभाषीय (स्वदेशी व विदेशी) आ) साधित शब्द - उपसर्गघटित ,प्रत्ययघटित इ) सामासिक शब्द -अव्ययीभाव,तत्पुरुष ,द्वंद्व आणि बहुव्रीही समास ई) अभ्यस्त शब्द - पूर्णाभ्यस्त ,अंशाभ्यस्त आणि अनुकरणवाचक	१५ तासिका
घटक क्र .४	प्रयोगविचार	अ) कर्तरी प्रयोग - सकर्मक कर्तरीप्रयोग व अकर्मक कर्तरी आ) कर्मणी प्रयोग - प्रधानकर्तृक ,शक्य, समापन ,प्राचीन व नवीन इ) भावे प्रयोग ई) मिश्र किंवा संकरप्रयोग - कर्तृकर्मसंकर , कर्तृभावसंकर आणि कर्मभाव संकर	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषांतर कौशल्य (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ९)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषांतर :सैद्धांतिक विचार	भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद, रूपांतर, कलांतर, माध्यमांतर, अर्वाचीनीकरण ह्यांतील स्वरूप-भेद ललित साहित्याचे भाषांतर	२५ तासिका
घटक क्र .२	भाषांतर :प्रत्यक्ष भाषांतर अभ्यास	इंग्रजी, हिंदी उताऱ्यांचे मराठी भाषांतर मराठी उताऱ्यांचेहिंदी, इंग्रजी भाषांतर	२० तासिका
घटक क्र .३	भाषांतर :पारिभाषिकशब्द आणि कोश	मराठीतील पारिभाषिक शब्द कोशरचना, नोंदी, सूची, अकारविल्हे	१५ तासिका
घटक क्र .४	अहवाललेखन	अभ्यासक्रमावर आधारित अहवाल लेखन	

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - तिसरे

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - भाषा आणि बोली अभ्यास (अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	मानवी भाषेचे स्वरूप	अ) संप्रेषण- मानवाचे, मानवेत्तर इतर सजीव, भाषेत्तर संप्रेषण, भाषा लक्षणे, भाषेच्याव्याख्या आ) भाषेची कार्ये- त्रिविध कार्ये, रोमान याकोबसनने सांगितलेली सहा कार्ये	१५ तासिका
घटक क्र .२	भाषा , समाज, संस्कृती	अ) भाषा:एक सांस्कृतिक संचित, भाषिक सापेक्षतावादाचा सिद्धांत, भाषा वैविध्य, भाषेचा बहुजिनसीपणा आ) भाषा, प्रमाणभाषा आणि बोली	१५ तासिका
घटक क्र .३	बोलीच्या अभ्यासाची गरज आणि महत्त्व	अ बोली विज्ञान, बोली भूगोल आ) मराठीच्या प्रमुख बोली इ)मालवणी व आगरी बोलीचा अभ्यास	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - चौथे

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण आणि लेखन कौशल्ये (स्पर्धापरीक्षा)(अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	व्याकरण	वर्णमाला, शब्दांच्या जाती, आख्यात विचार, शब्दसिद्धी, समास, प्रयोगविचार, समानार्थी - विरुद्धार्थी शब्द	१५ तासिका
घटक क्र. २	मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	अ) मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञानपरिचय, आ) मराठी विकिपिडिया, अनुदिनी लेखन, ईमेल लेखन, पॉवर पॉइंट सादरीकरण इत्यादी.	१५ तासिका
घटक क्र. ३	लेखन कौशल्ये	अ) निबंध, कल्पनाविस्तार आ) आकलन, सारांश लेखन	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र . - पहिले

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९
वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'कथाबंध' कथासंग्रह पुस्तक	'कथाबंध' ह्या पुस्तकातील कथांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र . २	व्यावहारिक मराठी	१. मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे २. वर्तमानपत्रांची वृत्तलेखन ३. वृत्तांतलेखन ४. अर्जलेखन ५. भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत)	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०१८-१९

सत्र क्र. - दुसरे

वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	'काव्यबंध' कवितासंग्रहपुस्तक	'काव्यबंध'ह्या पुस्तकातील कवितांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र. २	व्यावहारिक मराठी	१. इतिवृत्तलेखन २. वर्तमानपत्रांसाठी जाहिरातलेखन ३. उताऱ्यावरील प्रश्न (आकलन) ४. सारांशलेखन ५. निबंधलेखन	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

LECTURE PLAN

A.Y.: 2019-20

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **v**

A.Y.: 2019-20

Faculty Name: **कला शाखा (मराठी विभाग)**

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: देशीभाषा	2	2
जुलै	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: ८, ९वे शतक परिचय	3	3
जुलै	मराठीतील आद्यग्रंथ : चर्चा	2	2
जुलै	शिलालेख, ताम्रपटयावरील मराठी लेखन. थोडक्यात परिचय	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: वैदिकी तत्त्वज्ञान, पंचकृष्ण,	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: चक्रधरांचे व्यक्तिमत्त्व, मराठीचा स्वीकार व आग्रह, सांकेतिक लिपी.	3	2
जुलै	महानुभावीय वाङ्मय : चरित्रग्रंथ, तत्त्वज्ञानग्रंथ	3	3
जुलै	सातीग्रंथ, स्फुटगद्य-पद्य-धवळे	3	3
जुलै	टीकाग्रंथ, व्याकरणग्रंथ.	3	3
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	3
ऑगस्ट	यादवकालीन महाराष्ट्रात वारकरी पंथाची स्थापना	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	पंढरीचा भक्ती संप्रदाय हा महाराष्ट्रातील प्रमुख वारकरी संप्रदाय म्हणून तेराव्या शतकात धार्मिक, सामाजिक व साहित्यिकदृष्ट्या प्रभाव	3	2
ऑगस्ट	ज्ञानदेव-नामदेव त्यांच्या प्रभावळीतील इतरांचे वाङ्मय.	3	2
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	बहामनी राजवट	3	2
ऑगस्ट	एकनाथकालीन महाराष्ट्र	3	2
ऑगस्ट	तमोयुग, एकनाथ, एकनाथपंचक यांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	शिवकालीन महाराष्ट्र - स्वराज्यप्रेरणा	3	2
सप्टेंबर	तुकाराम, तुकारामाचे शिष्याचे वाङ्मय	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्य	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याची स्वरूप-वैशिष्ट्ये	2	2
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याचे गुण-दोष चर्चा	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी- मुक्तेश्वर, मोरोपंत	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - रघुनाथपंडित, सामराज	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी - निरंजनमाधव, वामनपंडित	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - नागेश, विठ्ठल	3	2

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **VI**

A.Y.: 2019-20

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय	2	2
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : लावणी या काव्यप्रकारांची स्वरूप वैशिष्ट्ये.	3	3
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : पोवाडे या काव्यप्रकारांची स्वरूप-वैशिष्ट्ये.	2	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : प्रभाकर, अनंतफंदी, परशुराम या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : होनाजी बाळा, राम जोशी या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
जानेवारी	महानुभाव व वारकरी यांखेरीज इतर पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
जानेवारी	नाथ पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	दत्त या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	समर्थपंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3
जानेवारी	लिंगायत या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जानेवारी	हिंदू धर्माखेरीज इतर धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती - फादर स्टीफन्स, कुओं, सालंदाज, पाद्री अल्मैद	3	2
जानेवारी	इस्लामी धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	इस्लामी - मुंतोजी (मृत्युंजय), हुसेन अंबरखान, शेख महमंद, शहामुनी	3	2
फेब्रुवारी	बखर गद्याची स्वरूप वैशिष्ट्ये	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- शिवपूर्वकालीन महिकावतीची उर्फ माहीमची बखर.	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- राक्षसतागडीची लढाई.	3	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी	2	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी - शिवछत्रपतींचे चरित्र कृष्णाजी अनंत सभासद	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - चित्रगुप्तविरचित शिवाजी महाराजांची बखर	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - श्री छत्रपतींची ९१ कलमी बखर दत्तोत्रिमल वाकेनिस	1	1
मार्च	शिवकालीन बखरी - , मल्हार रामराव चिटणीसविरचित श्री शिवछत्रपतींचे सप्तप्रकरणात्मक चरित्र.	1	1

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - पाचवे

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भारतीय साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	भारतीय साहित्यशास्त्र : संकल्पना व सिद्धांत	अलंकार विचार, वक्रोक्तीविचार, रितीविचार, ध्वनिसिद्धांत, औचित्य विचार	०५ तासिका
घटक क्र. २	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भरताचा रससिद्धांत आणि भाष्यकार	२५ तासिका
घटक क्र. ३	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य भाषेचे स्वरूप व कार्य	शब्दशक्ती, वृत्त, छंद, मुक्तछंद	०५ तासिका
घटक क्र. ४	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती प्रक्रिया व प्रयोजन विचार	साहित्य निर्मिती कारणे : प्रतिभा, व्युत्पत्ती व अभ्यास साहित्य प्रयोजने : भरत ते अभिनवगुप्त	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०

सत्र क्र. - सहावे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - पाश्चात्य साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचे स्वरूप	अनुकृती सिद्धांत, पाश्चात्य काव्य व्याख्या	०५ तासिका
घटक क्र . २	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याची भाषा	रूपक, प्रतिमा, प्रतिक अनेकार्थता, नियमोल्लंघन, अपरिचितीकरण	२५ तासिका
घटक क्र . ३	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती विचार आणि प्रयोजन विचार	कल्पनाशक्ती आणि चमत्कृतिशक्ती सिद्धांत आत्माविष्कार, जीवनभाष्य, सामाजिक बांधिलकी	०५ तासिका
घटक क्र . ४	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भावना विरेचन, प्रेरणा संतुलन इत्यादी सिद्धांत	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	साहित्य आणि समाज - अन्योन्य संबंध	अ) साहित्य- समाज , संस्कृती ह्या संकल्पना आणि त्यांच्या परस्पर संबंधांचे स्वरूप आ) साहित्य- समाज संबंध - तेन , मार्क्स ह्यांचे सिद्धांत; मार्क्सवादी समीक्षा पद्धती, मानवतावाद, स्त्रीवाद, आंबेडकरवाद	१३ तासिका
घटक क्र . २	ग्रामीण साहित्य	अ) ग्रामीण साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'धग असतेच आसपास ' ह्या ग्रामीण काव्यसंग्रहाचा अभ्यास	१४ तासिका
घटक क्र . ३	महानगरीय जाणिवेचे साहित्य	अ) महानगरीय जाणिवेच्या साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'क्रमशः ' कादंबरीचा अभ्यास	१४ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	सामाजिक स्थित्यंतरे आणि मराठी साहित्य	अ) महाराष्ट्रातील सामाजिक स्थित्यंतरे व मराठी साहित्य - मागोवा आ) साहित्य - समाज संबंध - शरदचंद्र मुक्तिबोध आणि म.ना.वानखेडे ह्यांच्या लेखाआधारे १.ललित वाङ्मयातील सामाजिक जाणिवेचे स्वरूप (लेख) -ले. शरदचंद्र मुक्तिबोध २.दलित जाणिवेचे स्वरूप (लेख) - ले.म.ना.वानखेडे	१३ तासिका
घटक क्र. २	दलित साहित्य	अ) दलित साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'भाई तुम्ही कुठे आहात? ' ह्या नाटकाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका
घटक क्र. ३	स्त्रीवादी जाणिवेचे साहित्य	अ) स्त्रीवादी साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'तिचा अवकाश' ह्या स्त्रीवादी संपादित कथासंग्रहाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: भाषाविज्ञान

Class: TYBA

Sem: v

A.Y.: 2019-20

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	अभ्यासपत्रिका परिचय घटक १ . भाषा शास्त्राच्या विविध शाखा प्रस्तावना उद्देश स्पष्टीकरण	2	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा विद्यान : तत्व व स्वरूप ऐतिहासिक भाषा विद्यानाच्या पद्धती • पुरोगामी • पक्षपाद गामी तौलनिक किंवा बहुभाषिक पुर्नरचन अंतर्गत अथवा एक भाषिक पुर्नरचन	3	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा अभ्यास पद्धतीच्या मर्यादा भाषाकुल संकल्पना विस्तार आणि विश्लेषण	2	2
जुलै	वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाची मूलतत्वे प्रस्तावना विश्लेषण वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाचे स्वरूप भाषिक व्यवस्था आणि भाषिक वर्तन	2	2
जुलै	एक कालिक आणि कालक्रमिक चिन्हक आणि चिन्हित अन्वयनिष्ठ आणि गणनिष्ठ लेनर्ड ब्लुमफिल्ड नोम चॉम्स्की	3	2
जुलै	समाज भाषा विज्ञानाचे स्वरूप समाज भाषा विज्ञानाचे सिद्धांत भाषिक वर्तन आणि अवकाश संदेशवहनक्षमता	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	भाषिक भांडार व लघु क्षेत्र भाषा आणि सामाजिक घडण भाषाभेद भाषा आणि बोली	3	3
जुलै	व्यावसायिक बोली सांकेतिक बोली भाषा संपर्क समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	3
जुलै	घटक २ स्वनीम विन्यास स्वनांचे गुणधर्म स्वनांची लक्षणे भाषा ध्वनी असण्याची क्षमता व्यक्ती विशिष्टता विभेदकता लवचिकता	3	3
जुलै	स्वनीम आणि स्वनांतरे स्वनीम आणि स्वनांतरे यांचे लेखन चिन्ह स्वनीम प्रकार खंडित खंडाधिष्ठित	3	3
जुलै	खंडाधिष्ठित स्वनिम प्रकार अवधी बलाघात सुरांचा चढ-उतार सीमा संधी नासिक्यरंजन	3	2
जुलै	स्वनिम आणि स्वनांतरे यांचा परस्परसंबंध स्वनिम विश्लेषणाची तत्वे तंत्रे १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग ४) काटकसरीचे तत्त्व समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	2
ऑगस्ट	घटक ३ रुपिम विनियोग १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2
ऑगस्ट	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग रुपिमांचे प्रकार • अन्याय साधारण रूपिम • मुक्त रूपिम • बद्ध रूपिम	2	2
ऑगस्ट	रुपिकांतराचे प्रकार • स्वनिमाश्रयी • रुपिकाश्रयी • शुन्य रूपिकांतरे	2	2
ऑगस्ट	रूप आणि प्रक्रिया प्रत्यय प्रक्रिया:पूर्वप्रत्यय: उत्तरप्रत्यय:विकारी प्रत्यय: मध्यप्रत्यय अतिरिक्त प्रत्यय:	2	2
ऑगस्ट	शुन्य प्रत्यय द्विरावृत्ती अंगादेश शब्द क्रम	2	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	सामासिक शब्द अभ्यस्त शब्द • पूर्णाभ्यस्त • अंशात्मक अभ्यस्त समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन	2	2
सप्टेंबर	घटक ४ अर्थविन्यास प्रस्तावना उद्देश अर्थाचे स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश अर्थ म्हणजे प्रतिमा	2	2
सप्टेंबर	अर्थ ही संकल्पना स्पष्टीकरण अर्थविण्यास अर्थाचे प्रकार संकल्पनिक अर्थ गुणव्यंजक अर्थ	2	2
सप्टेंबर	शैलीगत अर्थ भावपर अर्थ परावर्तित अर्थ साहचर्यपर अर्थ विषयार्थ	1	1
सप्टेंबर	रूप व अर्थ संबंध १ अनेकार्थता २ समानार्थता	2	1

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

सप्टेंबर	अर्थ आणि अर्थ संबंध १अर्थ समावेश २अर्थ बहिष्कृती अ द्विपर्यायी विरोध ब बहुविध विरोध अर्थ क ध्रुवात्मक विरोध ड व्यत्यासात्मक विरोध	2	2
सप्टेंबर	घटक विश्लेषण अर्थक्षेत्र संकल्पना समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन.	2	2

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषाविज्ञान (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषाशास्त्राच्या विविध शाखा	अ) वर्णनात्मक , ऐतिहासिक आणि समाजशास्त्रीयभाषाविज्ञान - स्वरूप ,संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये	१५ तासिका
घटक क्र .२	स्वनिम विन्यास(स्वनिमविचार)	अ)स्वन, स्वनिम ,स्वनांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) स्वनिमांचे प्रकार , स्वनिम विश्लेषणाची तत्वे आणि तंत्रे	१५ तासिका
घटक क्र .३	रुपिमविन्यास (रुपिमविचार)	अ रुपिका,रुपिम ,रुपिकांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) रुपिमांचे प्रकार ,रुपिमप्रक्रिया	१५ तासिका
घटक क्र .४	अर्थविन्यास (अर्थविचार)	अ) भाषिक अर्थाचे स्वरूप शब्दार्थाचे प्रकार आ) अर्थ आणि त्याचे प्रकार	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटकक्र . १	शब्दांचे वर्गीकरण - पारंपरिक आणि आधुनिक (शब्दांच्या जाती)	अ) विकारी जाती (सव्यय) - नाम,सर्वनाम , विशेषण आणि क्रियापद आ) अविकारी जाती (अव्यय)- क्रियाविशेषण . शब्दयोगी ,उभयान्वयी आणि केवलप्रयोगी	१५ तासिका
घटक क्र .२	विकरण (लिंग, वचन, विभक्ती, आख्यात)	अ) लिंग- पुल्लिंग ,स्त्रीलिंग आणि नपुंसकलिंग वचन - एकवचन ,अनेकवचन (बहुवचन) आ) विभक्ती ,आख्यातविचार (क्रियापद)	१५ तासिका
घटक क्र .३	शब्दसिद्धी	अ) सिद्ध शब्द - तत्सम ,तद्भव ,देशी (देशज) , परभाषीय (स्वदेशी व विदेशी) आ) साधित शब्द - उपसर्गघटित ,प्रत्ययघटित इ) सामासिक शब्द -अव्ययीभाव,तत्पुरुष ,द्वंद्व आणि बहुव्रीही समास ई) अभ्यस्त शब्द - पूर्णाभ्यस्त ,अंशाभ्यस्त आणि अनुकरणवाचक	१५ तासिका
घटक क्र .४	प्रयोगविचार	अ) कर्तरी प्रयोग - सकर्मक कर्तरीप्रयोग व अकर्मक कर्तरी आ) कर्मणी प्रयोग - प्रधानकर्तृक ,शक्य, समापन ,प्राचीन व नवीन इ) भावे प्रयोग ई) मिश्र किंवा संकरप्रयोग - कर्तृकर्मसंकर , कर्तृभावसंकर आणि कर्मभाव संकर	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषांतर कौशल्य (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ९)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषांतर :सैद्धांतिक विचार	भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद, रूपांतर, कलांतर, माध्यमांतर, अर्वाचीनीकरण ह्यांतील स्वरूप-भेद ललित साहित्याचे भाषांतर	२५ तासिका
घटक क्र .२	भाषांतर :प्रत्यक्ष भाषांतर अभ्यास	इंग्रजी, हिंदी उताऱ्यांचे मराठी भाषांतर मराठी उताऱ्यांचे हिंदी, इंग्रजी भाषांतर	२० तासिका
घटक क्र .३	भाषांतर :पारिभाषिकशब्द आणि कोश	मराठीतील पारिभाषिक शब्द कोशरचना, नोंदी, सूची, अकारविल्हे	१५ तासिका
घटक क्र .४	अहवाललेखन	अभ्यासक्रमावर आधारित अहवाल लेखन	

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - तिसरे

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - भाषा आणि बोली अभ्यास (अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	मानवी भाषेचे स्वरूप	अ) संप्रेषण- मानवाचे, मानवेत्तर इतर सजीव, भाषेत्तर संप्रेषण, भाषा लक्षणे, भाषेच्याव्याख्या आ) भाषेची कार्ये- त्रिविध कार्ये, रोमान याकोबसनने सांगितलेली सहा कार्ये	१५ तासिका
घटक क्र. २	भाषा, समाज, संस्कृती	अ) भाषा: एक सांस्कृतिक संचित, भाषिक सापेक्षतावादाचा सिद्धांत, भाषा वैविध्य, भाषेचा बहुजिनसीपणा आ) भाषा, प्रमाणभाषा आणि बोली	१५ तासिका
घटक क्र. ३	बोलीच्या अभ्यासाची गरज आणि महत्त्व	अ) बोली विज्ञान, बोली भूगोल आ) मराठीच्या प्रमुख बोली इ) मालवणी व आगरी बोलीचा अभ्यास	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - चौथे

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण आणि लेखन कौशल्ये (स्पर्धापरीक्षा)(अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	व्याकरण	वर्णमाला, शब्दांच्या जाती, आख्यात विचार, शब्दसिद्धी, समास, प्रयोगविचार, समानार्थी - विरुद्धार्थी शब्द	१५ तासिका
घटक क्र . २	मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	अ) मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञानपरिचय, आ) मराठी विकिपिडिया, अनुदिनी लेखन, ईमेल लेखन, पॉवर पॉइंट सादरीकरण इत्यादी.	१५ तासिका
घटक क्र . ३	लेखन कौशल्ये	अ) निबंध, कल्पनाविस्तार आ) आकलन, सारांश लेखन	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र . - पहिले

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०
वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'कथाबंध' कथासंग्रह पुस्तक	'कथाबंध' ह्या पुस्तकातील कथांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र . २	व्यावहारिक मराठी	१. मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे २. वर्तमानपत्रांची वृत्तलेखन ३. वृत्तांतलेखन ४. अर्जलेखन ५. भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत)	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०१९-२०

सत्र क्र. - दुसरे

वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'काव्यबंध' कवितासंग्रहपुस्तक	'काव्यबंध'ह्या पुस्तकातील कवितांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र .२	व्यावहारिक मराठी	१. इतिवृत्तलेखन २. वर्तमानपत्रांसाठी जाहिरातलेखन ३. उताऱ्यावरील प्रश्न (आकलन) ४. सारांशलेखन ५. निबंधलेखन	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

LECTURE PLAN

A.Y.: 2020-21

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **v**

A.Y.: 2020-21

Faculty Name: **कला शाखा (मराठी विभाग)**

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: देशीभाषा	2	2
जुलै	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: ८, ९वे शतक परिचय	3	3
जुलै	मराठीतील आद्यग्रंथ : चर्चा	2	2
जुलै	शिलालेख, ताम्रपट्यावरील मराठी लेखन. थोडक्यात परिचय	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: वैदिकी तत्त्वज्ञान, पंचकृष्ण,	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: चक्रधरांचे व्यक्तिमत्त्व, मराठीचा स्वीकार व आग्रह, सांकेतिक लिपी.	3	2
जुलै	महानुभावीय वाङ्मय : चरित्रग्रंथ, तत्त्वज्ञानग्रंथ	3	3
जुलै	सातीग्रंथ, स्फुटगद्य-पद्य-धवळे	3	3
जुलै	टीकाग्रंथ, व्याकरणग्रंथ.	3	3
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	3
ऑगस्ट	यादवकालीन महाराष्ट्रात वारकरी पंथाची स्थापना	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	पंढरीचा भक्ती संप्रदाय हा महाराष्ट्रातील प्रमुख वारकरी संप्रदाय म्हणून तेराव्या शतकात धार्मिक, सामाजिक व साहित्यिकदृष्ट्या प्रभाव	3	2
ऑगस्ट	ज्ञानदेव-नामदेव त्यांच्या प्रभावळीतील इतरांचे वाङ्मय.	3	2
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	बहामनी राजवट	3	2
ऑगस्ट	एकनाथकालीन महाराष्ट्र	3	2
ऑगस्ट	तमोयुग, एकनाथ, एकनाथपंचक यांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	शिवकालीन महाराष्ट्र - स्वराज्यप्रेरणा	3	2
सप्टेंबर	तुकाराम, तुकारामाचे शिष्याचे वाङ्मय	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्य	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याची स्वरूप-वैशिष्ट्ये	2	2
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याचे गुण-दोष चर्चा	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी- मुक्तेश्वर, मोरोपंत	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - रघुनाथपंडित, सामराज	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी - निरंजनमाधव, वामनपंडित	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - नागेश, विठ्ठल	3	2

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **VI**

A.Y.: 2019-20

Faculty Name: **कला शाखा (मराठी विभाग)**

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय	2	2
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : लावणी या काव्यप्रकारांची स्वरूप वैशिष्ट्ये.	3	3
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : पोवाडे या काव्यप्रकारांची स्वरूप-वैशिष्ट्ये.	2	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : प्रभाकर, अनंतफंदी, परशुराम या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : होनाजी बाळा, राम जोशी या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
जानेवारी	महानुभाव व वारकरी यांखेरीज इतर पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
जानेवारी	नाथ पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	दत्त या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	समर्थपंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3
जानेवारी	लिंगायत या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जानेवारी	हिंदू धर्माखेरीज इतर धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती - फादर स्टीफन्स, कुओं, सालंदाज, पाद्री अल्मैद	3	2
जानेवारी	इस्लामी धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	इस्लामी - मुंतोजी (मृत्युंजय), हुसेन अंबरखान, शेख महमंद, शहामुनी	3	2
फेब्रुवारी	बखर गद्याची स्वरूप वैशिष्ट्ये	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- शिवपूर्वकालीन महिकावतीची उर्फ माहीमची बखर.	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- राक्षसतागडीची लढाई.	3	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी	2	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी - शिवछत्रपतींचे चरित्र कृष्णाजी अनंत सभासद	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - चित्रगुप्तविरचित शिवाजी महाराजांची बखर	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - श्री छत्रपतींची ९१ कलमी बखर दत्तोत्रिमल वाकेनिस	1	1
मार्च	शिवकालीन बखरी - , मल्हार रामराव चिटणीसविरचित श्री शिवछत्रपतींचे सप्तप्रकरणात्मक चरित्र.	1	1

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - पाचवे

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भारतीय साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	भारतीय साहित्यशास्त्र : संकल्पना व सिद्धांत	अलंकार विचार, वक्रोक्तीविचार, रितीविचार, ध्वनिसिद्धांत, औचित्य विचार	०५ तासिका
घटक क्र. २	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भरताचा रससिद्धांत आणि भाष्यकार	२५ तासिका
घटक क्र. ३	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य भाषेचे स्वरूप व कार्य	शब्दशक्ती, वृत्त, छंद, मुक्तछंद	०५ तासिका
घटक क्र. ४	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती प्रक्रिया व प्रयोजन विचार	साहित्य निर्मिती कारणे : प्रतिभा, व्युत्पत्ती व अभ्यास साहित्य प्रयोजने : भरत ते अभिनवगुप्त	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१

सत्र क्र. -सहावे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - पाश्चात्य साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचे स्वरूप	अनुकृती सिद्धांत, पाश्चात्य काव्य व्याख्या	०५ तासिका
घटक क्र . २	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याची भाषा	रूपक, प्रतिमा, प्रतिक अनेकार्थता, नियमोल्लंघन, अपरिचितिकरण	२५ तासिका
घटक क्र . ३	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती विचार आणि प्रयोजन विचार	कल्पनाशक्ती आणि चमत्कृतिशक्ती सिद्धांत आत्माविष्कार, जीवनभाष्य, सामाजिक बांधिलकी	०५ तासिका
घटक क्र . ४	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भावना विरेचन, प्रेरणा संतुलन इत्यादी सिद्धांत	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	साहित्य आणि समाज - अन्योन्य संबंध	अ)साहित्य- समाज ,संस्कृती ह्या संकल्पना आणि त्यांच्या परस्पर संबंधांचे स्वरूप आ) साहित्य- समाज संबंध - तेन ,मार्क्स ह्यांचे सिद्धांत;मार्क्सवादी समीक्षा पद्धती, मानवतावाद, स्त्रीवाद, आंबेडकरवाद	१३ तासिका
घटक क्र .२	ग्रामीण साहित्य	अ) ग्रामीण साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'धग असतेच आसपास ' ह्या ग्रामीण काव्यसंग्रहाचा अभ्यास	१४ तासिका
घटक क्र .३	महानगरीय जाणिवेचे साहित्य	अ) महानगरीय जाणिवेच्या साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'क्रमशः ' कादंबरीचा अभ्यास	१४ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	सामाजिक स्थित्यंतरे आणि मराठी साहित्य	अ) महाराष्ट्रातील सामाजिक स्थित्यंतरे व मराठी साहित्य - मागोवा आ) साहित्य - समाज संबंध - शरदचंद्र मुक्तिबोध आणि म.ना.वानखेडे ह्यांच्या लेखाआधारे १.ललित वाङ्मयातील सामाजिक जाणिवेचे स्वरूप (लेख) -ले. शरदचंद्र मुक्तिबोध २.दलित जाणिवेचे स्वरूप (लेख) - ले.म.ना.वानखेडे	१३ तासिका
घटक क्र. २	दलित साहित्य	अ) दलित साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'भाई तुम्ही कुठे आहात? ' ह्या नाटकाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका
घटक क्र. ३	स्त्रीवादी जाणिवेचे साहित्य	अ) स्त्रीवादी साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'तिचा अवकाश' ह्या स्त्रीवादी संपादित कथासंग्रहाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: भाषाविज्ञान

Class: TYBA

Sem: V

A.Y.: 2020-21

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	अभ्यासपत्रिका परिचय घटक १ . भाषा शास्त्राच्या विविध शाखा प्रस्तावना उद्देश स्पष्टीकरण	2	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा विद्यान : तत्व व स्वरूप ऐतिहासिक भाषा विद्यानाच्या पद्धती • पुरोगामी • पक्षपाद गामी तौलनिक किंवा बहुभाषिक पुर्नरचन अंतर्गत अथवा एक भाषिक पुर्नरचन	3	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा अभ्यास पद्धतीच्या मर्यादा भाषाकुल संकल्पना विस्तार आणि विश्लेषण	2	2
जुलै	वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाची मूलतत्वे प्रस्तावना विश्लेषण वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाचे स्वरूप भाषिक व्यवस्था आणि भाषिक वर्तन	2	2
जुलै	एक कालिक आणि कालक्रमिक चिन्हक आणि चिन्हित अन्वयनिष्ठ आणि गणनिष्ठ लेनर्ड ब्लुमफिल्ड नोम चॉम्स्की	3	2
जुलै	समाज भाषा विज्ञानाचे स्वरूप समाज भाषा विज्ञानाचे सिद्धांत भाषिक वर्तन आणि अवकाश संदेशवहनक्षमता	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	भाषिक भांडार व लघु क्षेत्र भाषा आणि सामाजिक घडण भाषाभेद भाषा आणि बोली	3	3
जुलै	व्यावसायिक बोली सांकेतिक बोली भाषा संपर्क समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	3
जुलै	घटक २ स्वनीम विन्यास स्वनांचे गुणधर्म स्वनांची लक्षणे भाषा ध्वनी असण्याची क्षमता व्यक्ती विशिष्टता विभेदकता लवचिकता	3	3
जुलै	स्वनीम आणि स्वनांतरे स्वनीम आणि स्वनांतरे यांचे लेखन चिन्ह स्वनीम प्रकार खंडित खंडाधिष्ठित	3	3
जुलै	खंडाधिष्ठित स्वनिम प्रकार अवधी बलाघात सुरांचा चढ-उतार सीमा संधी नासिक्यरंजन	3	2
जुलै	स्वनिम आणि स्वनांतरे यांचा परस्परसंबंध स्वनिम विश्लेषणाची तत्वे तंत्रे १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग ४) काटकसरीचे तत्त्व समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	2
ऑगस्ट	घटक ३ रुपिम विनियोग १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2
ऑगस्ट	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग रुपिमांचे प्रकार • अन्याय साधारण रूपिम • मुक्त रूपिम • बद्ध रूपिम	2	2
ऑगस्ट	रूपिकांतराचे प्रकार • स्वनिमाश्रयी • रुपिकाश्रयी • शुन्य रूपिकांतरे	2	2
ऑगस्ट	रूप आणि प्रक्रिया प्रत्यय प्रक्रिया:पूर्वप्रत्यय: उत्तरप्रत्यय:विकारी प्रत्यय: मध्यप्रत्यय अतिरिक्त प्रत्यय:	2	2
ऑगस्ट	शुन्य प्रत्यय द्विरावृत्ती अंगादेश शब्द क्रम	2	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	सामासिक शब्द अभ्यस्त शब्द - पूर्णभ्यस्त - अंशात्मक अभ्यस्त समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन	2	2
सप्टेंबर	घटक ४ अर्थविन्यास प्रस्तावना उद्देश अर्थाचे स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश अर्थ म्हणजे प्रतिमा	2	2
सप्टेंबर	अर्थ ही संकल्पना स्पष्टीकरण अर्थविण्यास अर्थाचे प्रकार संकल्पनिक अर्थ गुणव्यंजक अर्थ	2	2
सप्टेंबर	शैलीगत अर्थ भावपर अर्थ परावर्तित अर्थ साहचर्यपर अर्थ विषयार्थ	1	1
सप्टेंबर	रूप व अर्थ संबंध १ अनेकार्थता २ समानार्थता	2	1

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

सप्टेंबर	अर्थ आणि अर्थ संबंध १अर्थ समावेश २अर्थ बहिष्कृती अ द्विपर्यायी विरोध ब बहुविध विरोध अर्थ क ध्रुवात्मक विरोध ड व्यत्यासात्मक विरोध	2	2
सप्टेंबर	घटक विश्लेषण अर्थक्षेत्र संकल्पना समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन.	2	2

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषाविज्ञान (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषाशास्त्राच्या विविध शाखा	अ) वर्णनात्मक , ऐतिहासिक आणि समाजशास्त्रीयभाषाविज्ञान - स्वरूप ,संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये	१५ तासिका
घटक क्र .२	स्वनिम विन्यास (स्वनिमविचार)	अ)स्वन, स्वनिम ,स्वनांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) स्वनिमांचे प्रकार , स्वनिम विश्लेषणाची तत्त्वे आणि तंत्रे	१५ तासिका
घटक क्र .३	रुपिमविन्यास (रुपिमविचार)	अ रुपिका,रुपिम ,रुपिकांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) रुपिमांचे प्रकार ,रुपिमप्रक्रिया	१५ तासिका
घटक क्र .४	अर्थविन्यास (अर्थविचार)	अ) भाषिक अर्थाचे स्वरूप शब्दार्थाचे प्रकार आ) अर्थ आणि त्याचे प्रकार	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	शब्दांचे वर्गीकरण - पारंपरिक आणि आधुनिक (शब्दांच्या जाती)	अ) विकारी जाती (सव्यय) - नाम,सर्वनाम , विशेषण आणि क्रियापद आ) अविकारी जाती (अव्यय)- क्रियाविशेषण . शब्दयोगी ,उभयान्वयी आणि केवलप्रयोगी	१५ तासिका
घटक क्र . २	विकरण (लिंग, वचन, विभक्ती, आख्यात)	अ) लिंग- पुल्लिंग ,स्त्रीलिंग आणि नपुंसकलिंग वचन - एकवचन ,अनेकवचन (बहुवचन) आ) विभक्ती ,आख्यातविचार (क्रियापद)	१५ तासिका
घटक क्र . ३	शब्दसिद्धी	अ सिद्ध शब्द - तत्सम ,तद्भव ,देशी (देशज), परभाषीय (स्वदेशी व विदेशी) आ) साधित शब्द - उपसर्गघटित ,प्रत्ययघटित इ) सामासिक शब्द -अव्ययीभाव,तत्पुरुष ,द्वंद्व आणि बहुव्रीही समास ई) अभ्यस्त शब्द - पूर्णाभ्यस्त ,अंशाभ्यस्त आणि अनुकरणवाचक	१५ तासिका
घटक क्र . ४	प्रयोगविचार	अ) कर्तरी प्रयोग - सकर्मक कर्तरीप्रयोग व अकर्मक कर्तरी आ) कर्मणी प्रयोग - प्रधानकर्तृक ,शक्य, समापन ,प्राचीन व नवीन इ) भावे प्रयोग ई) मिश्र किंवा संकरप्रयोग - कर्तृकर्मसंकर , कर्तृभावसंकर आणि कर्मभाव संकर	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१

सत्र क्र. - सहावे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषांतर कौशल्य (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ९)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	भाषांतर :सैद्धांतिक विचार	भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद, रुपांतर, कलांतर, माध्यमांतर, अर्वाचीनीकरण ह्यांतील स्वरूप-भेद ललित साहित्याचे भाषांतर	२५ तासिका
घटक क्र. २	भाषांतर :प्रत्यक्ष भाषांतर अभ्यास	इंग्रजी, हिंदी उताऱ्यांचे मराठी भाषांतर मराठी उताऱ्यांचे हिंदी, इंग्रजी भाषांतर	२० तासिका
घटक क्र. ३	भाषांतर :पारिभाषिक शब्द आणि कोश	मराठीतील पारिभाषिक शब्द कोशरचना, नोंदी, सूची, अकारविल्हे	१५ तासिका
घटक क्र. ४	अहवाल लेखन	अभ्यासक्रमावर आधारित अहवाल लेखन	

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - तिसरे

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - भाषा आणि बोली अभ्यास (अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	मानवी भाषेचे स्वरूप	अ) संप्रेषण- मानवाचे, मानवेत्तर इतर सजीव, भाषेत्तर संप्रेषण, भाषा लक्षणे, भाषेच्याव्याख्या आ) भाषेची कार्ये- त्रिविध कार्ये, रोमान याकोबसनने सांगितलेली सहा कार्ये	१५ तासिका
घटक क्र. २	भाषा, समाज, संस्कृती	अ) भाषा: एक सांस्कृतिक संचित, भाषिक सापेक्षतावादाचा सिद्धांत, भाषा वैविध्य, भाषेचा बहुजिनसीपणा आ) भाषा, प्रमाणभाषा आणि बोली	१५ तासिका
घटक क्र. ३	बोलीच्या अभ्यासाची गरज आणि महत्त्व	अ) बोली विज्ञान, बोली भूगोल आ) मराठीच्या प्रमुख बोली इ) मालवणी व आगरी बोलीचा अभ्यास	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - चौथे

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण आणि लेखन कौशल्ये (स्पर्धापरीक्षा)(अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	व्याकरण	वर्णमाला, शब्दांच्या जाती, आख्यात विचार, शब्दसिद्धी, समास, प्रयोगविचार, समानार्थी - विरुद्धार्थी शब्द	१५ तासिका
घटक क्र. २	मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	अ) मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञानपरिचय, आ) मराठी विकिपिडिया, अनुदिनी लेखन, ईमेल लेखन, पॉवर पॉइंट सादरीकरण इत्यादी.	१५ तासिका
घटक क्र. ३	लेखन कौशल्ये	अ) निबंध, कल्पनाविस्तार आ) आकलन, सारांश लेखन	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र . - पहिले

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१
वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'कथाबंध' कथासंग्रह पुस्तक	'कथाबंध' ह्या पुस्तकातील कथांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र . २	व्यावहारिक मराठी	१. मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे २. वर्तमानपत्रांची वृत्तलेखन ३. वृत्तांतलेखन ४. अर्जलेखन ५. भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत)	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२०-२१

सत्र क्र . - दुसरे

वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'काव्यबंध' कवितासंग्रहपुस्तक	'काव्यबंध'ह्या पुस्तकातील कवितांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र . २	व्यावहारिक मराठी	१. इतिवृत्तलेखन २. वर्तमानपत्रांसाठी जाहिरातलेखन ३. उताऱ्यावरील प्रश्न (आकलन) ४. सारांशलेखन ५. निबंधलेखन	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

LECTURE PLAN

A.Y.: 2021-22

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **v**

A.Y.: 2021-22

Faculty Name: **कला शाखा (मराठी विभाग)**

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: देशीभाषा	2	2
जुलै	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: ८, ९वे शतक परिचय	3	3
जुलै	मराठीतील आद्यग्रंथ : चर्चा	2	2
जुलै	शिलालेख, ताम्रपट्यावरील मराठी लेखन. थोडक्यात परिचय	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: वैदिकी तत्त्वज्ञान, पंचकृष्ण,	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: चक्रधरांचे व्यक्तिमत्त्व, मराठीचा स्वीकार व आग्रह, सांकेतिक लिपी.	3	2
जुलै	महानुभावीय वाङ्मय : चरित्रग्रंथ, तत्त्वज्ञानग्रंथ	3	3
जुलै	सातीग्रंथ, स्फुटगद्य-पद्य-धवळे	3	3
जुलै	टीकाग्रंथ, व्याकरणग्रंथ.	3	3
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	3
ऑगस्ट	यादवकालीन महाराष्ट्रात वारकरी पंथाची स्थापना	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	पंढरीचा भक्ती संप्रदाय हा महाराष्ट्रातील प्रमुख वारकरी संप्रदाय म्हणून तेराव्या शतकात धार्मिक, सामाजिक व साहित्यिकदृष्ट्या प्रभाव	3	2
ऑगस्ट	ज्ञानदेव-नामदेव त्यांच्या प्रभावळीतील इतरांचे वाङ्मय.	3	2
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	बहामनी राजवट	3	2
ऑगस्ट	एकनाथकालीन महाराष्ट्र	3	2
ऑगस्ट	तमोयुग, एकनाथ, एकनाथपंचक यांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	शिवकालीन महाराष्ट्र - स्वराज्यप्रेरणा	3	2
सप्टेंबर	तुकाराम, तुकारामाचे शिष्याचे वाङ्मय	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्य	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याची स्वरूप-वैशिष्ट्ये	2	2
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याचे गुण-दोष चर्चा	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी- मुक्तेश्वर, मोरोपंत	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - रघुनाथपंडित, सामराज	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी - निरंजनमाधव, वामनपंडित	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - नागेश, विठ्ठल	3	2

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **VI**

A.Y.: 2019-20

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय	2	2
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : लावणी या काव्यप्रकारांची स्वरूप वैशिष्ट्ये.	3	3
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : पोवाडे या काव्यप्रकारांची स्वरूप-वैशिष्ट्ये.	2	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : प्रभाकर, अनंतफंदी, परशुराम या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : होनाजी बाळा, राम जोशी या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
जानेवारी	महानुभाव व वारकरी यांखेरीज इतर पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
जानेवारी	नाथ पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	दत्त या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	समर्थपंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3
जानेवारी	लिंगायत या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जानेवारी	हिंदू धर्माखेरीज इतर धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती - फादर स्टीफन्स, कुओं, सालंदाज, पाद्री अल्मैद	3	2
जानेवारी	इस्लामी धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	इस्लामी - मुंतोजी (मृत्युंजय), हुसेन अंबरखान, शेख महमंद, शहामुनी	3	2
फेब्रुवारी	बखर गद्याची स्वरूप वैशिष्ट्ये	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- शिवपूर्वकालीन महिकावतीची उर्फ माहीमची बखर.	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- राक्षसतागडीची लढाई.	3	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी	2	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी - शिवछत्रपतींचे चरित्र कृष्णाजी अनंत सभासद	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - चित्रगुप्तविरचित शिवाजी महाराजांची बखर	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - श्री छत्रपतींची ९१ कलमी बखर दत्तोत्रिमल वाकेनिस	1	1
मार्च	शिवकालीन बखरी - , मल्हार रामराव चिटणीसविरचित श्री शिवछत्रपतींचे सप्तप्रकरणात्मक चरित्र.	1	1

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - पाचवे

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भारतीय साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	भारतीय साहित्यशास्त्र : संकल्पना व सिद्धांत	अलंकार विचार, वक्रोक्तीविचार, रितीविचार, ध्वनिसिद्धांत, औचित्य विचार	०५ तासिका
घटक क्र. २	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भरताचा रससिद्धांत आणि भाष्यकार	२५ तासिका
घटक क्र. ३	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य भाषेचे स्वरूप व कार्य	शब्दशक्ती, वृत्त, छंद, मुक्तछंद	०५ तासिका
घटक क्र. ४	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती प्रक्रिया व प्रयोजन विचार	साहित्य निर्मिती कारणे : प्रतिभा, व्युत्पत्ती व अभ्यास साहित्य प्रयोजने : भरत ते अभिनवगुप्त	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२

सत्र क्र. -सहावे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - पाश्चात्य साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचे स्वरूप	अनुकृती सिद्धांत, पाश्चात्य काव्य व्याख्या	०५ तासिका
घटक क्र . २	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याची भाषा	रूपक, प्रतिमा, प्रतिक अनेकार्थता, नियमोल्लंघन, अपरिचितीकरण	२५ तासिका
घटक क्र . ३	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती विचार आणि प्रयोजन विचार	कल्पनाशक्ती आणि चमत्कृतिशक्ती सिद्धांत आत्माविष्कार, जीवनभाष्य, सामाजिक बांधिलकी	०५ तासिका
घटक क्र . ४	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भावना विरेचन, प्रेरणा संतुलन इत्यादी सिद्धांत	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	साहित्य आणि समाज - अन्योन्य संबंध	अ)साहित्य- समाज ,संस्कृती ह्या संकल्पना आणि त्यांच्या परस्पर संबंधांचे स्वरूप आ) साहित्य- समाज संबंध - तेन ,मार्क्स ह्यांचे सिद्धांत;मार्क्सवादी समीक्षा पद्धती, मानवतावाद, स्त्रीवाद, आंबेडकरवाद	१३ तासिका
घटक क्र .२	ग्रामीण साहित्य	अ) ग्रामीण साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'धग असतेच आसपास ' ह्या ग्रामीण काव्यसंग्रहाचा अभ्यास	१४ तासिका
घटक क्र .३	महानगरीय जाणिवेचे साहित्य	अ) महानगरीय जाणिवेच्या साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'क्रमशः ' कादंबरीचा अभ्यास	१४ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	सामाजिक स्थित्यंतरे आणि मराठी साहित्य	अ) महाराष्ट्रातील सामाजिक स्थित्यंतरे व मराठी साहित्य - मांगोवा आ) साहित्य - समाज संबंध - शरदचंद्र मुक्तिबोध आणि म.ना.वानखेडे ह्यांच्या लेखाआधारे १.ललित वाङ्मयातील सामाजिक जाणिवेचे स्वरूप (लेख) -ले. शरदचंद्र मुक्तिबोध २.दलित जाणिवेचे स्वरूप (लेख) - ले.म.ना.वानखेडे	१३ तासिका
घटक क्र. २	दलित साहित्य	अ) दलित साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'भाई तुम्ही कुठे आहात? ' ह्या नाटकाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका
घटक क्र. ३	स्त्रीवादी जाणिवेचे साहित्य	अ) स्त्रीवादी साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'तिचा अवकाश' ह्या स्त्रीवादी संपादित कथासंग्रहाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: भाषाविज्ञान

Class: TYBA

Sem: v

A.Y.: 2021-22

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	अभ्यासपत्रिका परिचय घटक १ . भाषा शास्त्राच्या विविध शाखा प्रस्तावना उद्देश स्पष्टीकरण	2	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा विद्यान : तत्व व स्वरूप ऐतिहासिक भाषा विद्यानाच्या पद्धती • पुरोगामी • पक्षपाद गामी तौलनिक किंवा बहुभाषिक पुर्नरचन अंतर्गत अथवा एक भाषिक पुर्नरचन	3	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा अभ्यास पद्धतीच्या मर्यादा भाषाकुल संकल्पना विस्तार आणि विश्लेषण	2	2
जुलै	वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाची मूलतत्वे प्रस्तावना विश्लेषण वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाचे स्वरूप भाषिक व्यवस्था आणि भाषिक वर्तन	2	2
जुलै	एक कालिक आणि कालक्रमिक चिन्हक आणि चिन्हित अन्वयनिष्ठ आणि गणनिष्ठ लेनर्ड ब्लुमफिल्ड नोम चॉम्स्की	3	2
जुलै	समाज भाषा विज्ञानाचे स्वरूप समाज भाषा विज्ञानाचे सिद्धांत भाषिक वर्तन आणि अवकाश संदेशवहनक्षमता	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	भाषिक भांडार व लघु क्षेत्र भाषा आणि सामाजिक घडण भाषाभेद भाषा आणि बोली	3	3
जुलै	व्यावसायिक बोली सांकेतिक बोली भाषा संपर्क समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	3
जुलै	घटक २ स्वनीम विन्यास स्वनांचे गुणधर्म स्वनांची लक्षणे भाषा ध्वनी असण्याची क्षमता व्यक्ती विशिष्टता विभेदकता लवचिकता	3	3
जुलै	स्वनीम आणि स्वनांतरे स्वनीम आणि स्वनांतरे यांचे लेखन चिन्ह स्वनीम प्रकार खंडित खंडाधिष्ठित	3	3
जुलै	खंडाधिष्ठित स्वनिम प्रकार अवधी बलाघात सुरांचा चढ-उतार सीमा संधी नासिक्यरंजन	3	2
जुलै	स्वनिम आणि स्वनांतरे यांचा परस्परसंबंध स्वनिम विश्लेषणाची तत्वे तंत्रे १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग ४) काटकसरीचे तत्त्व समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	2
ऑगस्ट	घटक ३ रुपिम विनियोग १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2
ऑगस्ट	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग रुपिमांचे प्रकार • अन्याय साधारण रूपिम • मुक्त रूपिम • बद्ध रूपिम	2	2
ऑगस्ट	रूपिकांतराचे प्रकार • स्वनिमाश्रयी • रुपिकाश्रयी • शुन्य रूपिकांतरे	2	2
ऑगस्ट	रूप आणि प्रक्रिया प्रत्यय प्रक्रिया:पूर्वप्रत्यय: उत्तरप्रत्यय:विकारी प्रत्यय: मध्यप्रत्यय अतिरिक्त प्रत्यय:	2	2
ऑगस्ट	शुन्य प्रत्यय द्विरावृत्ती अंगादेश शब्द क्रम	2	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	सामासिक शब्द अभ्यस्त शब्द • पूर्णाभ्यस्त • अंशात्मक अभ्यस्त समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन	2	2
सप्टेंबर	घटक ४ अर्थविन्यास प्रस्तावना उद्देश अर्थाचे स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश अर्थ म्हणजे प्रतिमा	2	2
सप्टेंबर	अर्थ ही संकल्पना स्पष्टीकरण अर्थविण्यास अर्थाचे प्रकार संकल्पनिक अर्थ गुणव्यंजक अर्थ	2	2
सप्टेंबर	शैलीगत अर्थ भावपर अर्थ परावर्तित अर्थ साहचर्यपर अर्थ विषयार्थ	1	1
सप्टेंबर	रूप व अर्थ संबंध १ अनेकार्थता २ समानार्थता	2	1

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

सप्टेंबर	अर्थ आणि अर्थ संबंध १अर्थ समावेश २अर्थ बहिष्कृती अ द्विपर्यायी विरोध ब बहुविध विरोध अर्थ क ध्रुवात्मक विरोध ड व्यत्यासात्मक विरोध	2	2
सप्टेंबर	घटक विश्लेषण अर्थक्षेत्र संकल्पना समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन.	2	2

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषाविज्ञान (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषाशास्त्राच्या विविध शाखा	अ) वर्णनात्मक , ऐतिहासिक आणि समाजशास्त्रीयभाषाविज्ञान - स्वरूप ,संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये	१५ तासिका
घटक क्र .२	स्वनिम विन्यास(स्वनिमविचार)	अ)स्वन, स्वनिम ,स्वनांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) स्वनिमांचे प्रकार , स्वनिम विश्लेषणाची तत्त्वे आणि तंत्रे	१५ तासिका
घटक क्र .३	रुपिमविन्यास (रुपिमविचार)	अ रुपिका,रुपिम ,रुपिकांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) रुपिमांचे प्रकार ,रुपिमप्रक्रिया	१५ तासिका
घटक क्र .४	अर्थविन्यास (अर्थविचार)	अ) भाषिक अर्थाचे स्वरूप शब्दार्थाचे प्रकार आ) अर्थ आणि त्याचे प्रकार	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	शब्दांचे वर्गीकरण - पारंपरिक आणि आधुनिक (शब्दांच्या जाती)	अ) विकारी जाती (सव्यय) - नाम,सर्वनाम , विशेषण आणि क्रियापद आ) अविकारी जाती (अव्यय)- क्रियाविशेषण . शब्दयोगी ,उभयान्वयी आणि केवलप्रयोगी	१५ तासिका
घटक क्र .२	विकरण (लिंग, वचन, विभक्ती, आख्यात)	अ) लिंग- पुल्लिंग ,स्त्रीलिंग आणि नपुंसकलिंग वचन - एकवचन ,अनेकवचन (बहुवचन) आ) विभक्ती ,आख्यातविचार (क्रियापद)	१५ तासिका
घटक क्र .३	शब्दसिद्धी	अ सिद्ध शब्द - तत्सम ,तद्भव ,देशी (देशज), परभाषीय (स्वदेशी व विदेशी) आ) साधित शब्द - उपसर्गघटित ,प्रत्ययघटित इ) सामासिक शब्द -अव्ययीभाव,तत्पुरुष ,द्वंद्व आणि बहुव्रीही समास ई) अभ्यस्त शब्द - पूर्णाभ्यस्त ,अंशाभ्यस्त आणि अनुकरणवाचक	१५ तासिका
घटक क्र .४	प्रयोगविचार	अ) कर्तरी प्रयोग - सकर्मक कर्तरीप्रयोग व अकर्मक कर्तरी आ) कर्मणी प्रयोग - प्रधानकर्तृक ,शक्य, समापन ,प्राचीन व नवीन इ) भावे प्रयोग ई) मिश्र किंवा संकरप्रयोग - कर्तृकर्मसंकर , कर्तृभावसंकर आणि कर्मभाव संकर	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषांतर कौशल्य (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ९)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषांतर :सैद्धांतिक विचार	भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद, रूपांतर, कलांतर, माध्यमांतर, अर्वाचीनीकरण ह्यांतील स्वरूप-भेद ललित साहित्याचे भाषांतर	२५ तासिका
घटक क्र .२	भाषांतर :प्रत्यक्ष भाषांतर अभ्यास	इंग्रजी, हिंदी उताऱ्यांचे मराठी भाषांतर मराठी उताऱ्यांचे हिंदी, इंग्रजी भाषांतर	२० तासिका
घटक क्र .३	भाषांतर :पारिभाषिक शब्द आणि कोश	मराठीतील पारिभाषिक शब्द कोशरचना, नोंदी, सूची, अकारविल्हे	१५ तासिका
घटक क्र .४	अहवाल लेखन	अभ्यासक्रमावर आधारित अहवाल लेखन	

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - तिसरे

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - भाषा आणि बोली अभ्यास (अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	मानवी भाषेचे स्वरूप	अ) संप्रेषण- मानवाचे, मानवेत्तर इतर सजीव, भाषेत्तर संप्रेषण, भाषा लक्षणे, भाषेच्याव्याख्या आ) भाषेची कार्ये- त्रिविध कार्ये, रोमान याकोबसनने सांगितलेली सहा कार्ये	१५ तासिका
घटक क्र. २	भाषा, समाज, संस्कृती	अ) भाषा: एक सांस्कृतिक संचित, भाषिक सापेक्षतावादाचा सिद्धांत, भाषा वैविध्य, भाषेचा बहुजिनसीपणा आ) भाषा, प्रमाणभाषा आणि बोली	१५ तासिका
घटक क्र. ३	बोलीच्या अभ्यासाची गरज आणि महत्त्व	अ) बोली विज्ञान, बोली भूगोल आ) मराठीच्या प्रमुख बोली इ) मालवणी व आगरी बोलीचा अभ्यास	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - चौथे

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण आणि लेखन कौशल्ये (स्पर्धापरीक्षा)(अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	व्याकरण	वर्णमाला, शब्दांच्या जाती, आख्यात विचार, शब्दसिद्धी, समास, प्रयोगविचार, समानार्थी - विरुद्धार्थी शब्द	१५ तासिका
घटक क्र. २	मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	अ) मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञानपरिचय, आ) मराठी विकिपिडिया, अनुदिनी लेखन, ईमेल लेखन, पॉवर पॉइंट सादरीकरण इत्यादी.	१५ तासिका
घटक क्र. ३	लेखन कौशल्ये	अ) निबंध, कल्पनाविस्तार आ) आकलन, सारांश लेखन	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र . - पहिले

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२
वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'कथारंग' कथासंग्रह पुस्तक	'कथारंग' ह्या पुस्तकातील कथांचे अध्यापन	२०तासिका
घटक क्र . २	व्यावहारिक मराठी	१. मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे २. वर्तमानपत्रांची वृत्तलेखन ३. वृत्तांतलेखन ४. अर्जलेखन ५. भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत)	२०तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२

सत्र क्र. - दुसरे

वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'काव्यरंग' कवितासंग्रहपुस्तक	'काव्यरंग'ह्या पुस्तकातील कवितांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र .२	व्यावहारिक मराठी	१. इतिवृत्तलेखन २. वर्तमानपत्रांसाठी जाहिरातलेखन ३. उताऱ्यावरील प्रश्न (आकलन) ४. सारांशलेखन ५. निबंधलेखन	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

LECTURE PLAN

A.Y.: 2022-23

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **v**

DIV:

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: देशीभाषा	2	2
जुलै	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: ८, ९वे शतक परिचय	3	3
जुलै	मराठीतील आद्यग्रंथ : चर्चा	2	2
जुलै	शिलालेख, ताम्रपटयावरील मराठी लेखन. थोडक्यात परिचय	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: वैद्वैती तत्त्वज्ञान, पंचकृष्ण,	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: चक्रधरांचे व्यक्तिमत्त्व, मराठीचा स्वीकार व आग्रह, सांकेतिक लिपी.	3	2
जुलै	महानुभावीय वाङ्मय : चरित्रग्रंथ, तत्त्वज्ञानग्रंथ	3	3
जुलै	सातीग्रंथ, स्फुटगद्य-पद्य-धवळे	3	3
जुलै	टीकाग्रंथ, व्याकरणग्रंथ.	3	3
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	3
ऑगस्ट	यादवकालीन महाराष्ट्रात वारकरी पंथाची स्थापना	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	पंढरीचा भक्ती संप्रदाय हा महाराष्ट्रातील प्रमुख वारकरी संप्रदाय म्हणून तेराव्या शतकात धार्मिक, सामाजिक व साहित्यिकदृष्ट्या प्रभाव	3	2
ऑगस्ट	ज्ञानदेव-नामदेव त्यांच्या प्रभावळीतील इतरांचे वाङ्मय.	3	2
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	बहामनी राजवट	3	2
ऑगस्ट	एकनाथकालीन महाराष्ट्र	3	2
ऑगस्ट	तमोयुग, एकनाथ, एकनाथपंचक यांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	शिवकालीन महाराष्ट्र - स्वराज्यप्रेरणा	3	2
सप्टेंबर	तुकाराम, तुकारामाचे शिष्याचे वाङ्मय	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्य	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याची स्वरूप-वैशिष्ट्ये	2	2
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याचे गुण-दोष चर्चा	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी- मुक्तेश्वर, मोरोपंत	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - रघुनाथपंडित, सामराज	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी - निरंजनमाधव, वामनपंडित	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - नागेश, विठ्ठल	3	2

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **VI**

A.Y.: 2019-20

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय	2	2
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : लावणी या काव्यप्रकारांची स्वरूप वैशिष्ट्ये.	3	3
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : पोवाडे या काव्यप्रकारांची स्वरूप-वैशिष्ट्ये.	2	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : प्रभाकर, अनंतफंदी, परशुराम या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : होनाजी बाळा, राम जोशी या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
जानेवारी	महानुभाव व वारकरी यांखेरीज इतर पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
जानेवारी	नाथ पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	दत्त या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	समर्थपंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3
जानेवारी	लिंगायत या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जानेवारी	हिंदू धर्माखेरीज इतर धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती - फादर स्टीफन्स, कुओं, सालंदाज, पाद्री अल्मैद	3	2
जानेवारी	इस्लामी धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	इस्लामी - मुंतोजी (मृत्युंजय), हुसेन अंबरखान, शेख महमंद, शहामुनी	3	2
फेब्रुवारी	बखर गद्याची स्वरूप वैशिष्ट्ये	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- शिवपूर्वकालीन महिकावतीची उर्फ माहीमची बखर.	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- राक्षसतागडीची लढाई.	3	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी	2	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी - शिवछत्रपतींचे चरित्र कृष्णाजी अनंत सभासद	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - चित्रगुप्तविरचित शिवाजी महाराजांची बखर	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - श्री छत्रपतींची ९१ कलमी बखर दत्तोत्रिमल वाकेनिस	1	1
मार्च	शिवकालीन बखरी - , मल्हार रामराव चिटणीसविरचित श्री शिवछत्रपतींचे सप्तप्रकरणात्मक चरित्र.	1	1

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - पाचवे

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भारतीय साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	भारतीय साहित्यशास्त्र : संकल्पना व सिद्धांत	अलंकार विचार, वक्रोक्तीविचार, रितीविचार, ध्वनिसिद्धांत, औचित्य विचार	०५ तासिका
घटक क्र. २	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भरताचा रससिद्धांत आणि भाष्यकार	२५ तासिका
घटक क्र. ३	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य भाषेचे स्वरूप व कार्य	शब्दशक्ती, वृत्त, छंद, मुक्तछंद	०५ तासिका
घटक क्र. ४	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती प्रक्रिया व प्रयोजन विचार	साहित्य निर्मिती कारणे : प्रतिभा, व्युत्पत्ती व अभ्यास साहित्य प्रयोजने : भरत ते अभिनवगुप्त	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३

सत्र क्र. -सहावे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - पाश्चात्य साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचे स्वरूप	अनुकृती सिद्धांत, पाश्चात्य काव्य व्याख्या	०५ तासिका
घटक क्र . २	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याची भाषा	रूपक, प्रतिमा, प्रतिक अनेकार्थता, नियमोल्लंघन, अपरिचितिकरण	२५ तासिका
घटक क्र . ३	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती विचार आणि प्रयोजन विचार	कल्पनाशक्ती आणि चमत्कृतिशक्ती सिद्धांत आत्माविष्कार, जीवनभाष्य, सामाजिक बांधिलकी	०५ तासिका
घटक क्र . ४	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भावना विरेचन, प्रेरणा संतुलन इत्यादी सिद्धांत	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२४

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	साहित्य आणि समाज - अन्योन्य संबंध	अ)साहित्य- समाज ,संस्कृती ह्या संकल्पना आणि त्यांच्या परस्पर संबंधांचे स्वरूप आ) साहित्य- समाज संबंध - तेन ,मार्क्स ह्यांचे सिद्धांत;मार्क्सवादी समीक्षा पद्धती, मानवतावाद, स्त्रीवाद, आंबेडकरवाद	१३ तासिका
घटक क्र .२	ग्रामीण साहित्य	अ) ग्रामीण साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'धग असतेच आसपास ' ह्या ग्रामीण काव्यसंग्रहाचा अभ्यास	१४ तासिका
घटक क्र .३	महानगरीय जाणिवेचे साहित्य	अ) महानगरीय जाणिवेच्या साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'क्रमशः ' कादंबरीचा अभ्यास	१४ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	सामाजिक स्थित्यंतरे आणि मराठी साहित्य	अ) महाराष्ट्रातील सामाजिक स्थित्यंतरे व मराठी साहित्य - मागोवा आ) साहित्य - समाज संबंध - शरदचंद्र मुक्तिबोध आणि म.ना.वानखेडे ह्यांच्या लेखाआधारे १.ललित वाङ्मयातील सामाजिक जाणिवेचे स्वरूप (लेख) -ले. शरदचंद्र मुक्तिबोध २.दलित जाणिवेचे स्वरूप (लेख) - ले.म.ना.वानखेडे	१३ तासिका
घटक क्र. २	दलित साहित्य	अ) दलित साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'भाई तुम्ही कुठे आहात? ' ह्या नाटकाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका
घटक क्र. ३	स्त्रीवादी जाणिवेचे साहित्य	अ) स्त्रीवादी साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'तिचा अवकाश' ह्या स्त्रीवादी संपादित कथासंग्रहाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: भाषाविज्ञान

Class: TYBA

Sem: V

DIV:

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	अभ्यासपत्रिका परिचय घटक १ . भाषा शास्त्राच्या विविध शाखा प्रस्तावना उद्देश स्पष्टीकरण	2	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा विद्यान : तत्व व स्वरूप ऐतिहासिक भाषा विद्यानाच्या पद्धती • पुरोगामी • पक्षपाद गामी तौलनिक किंवा बहुभाषिक पुर्नरचन अंतर्गत अथवा एक भाषिक पुर्नरचन	3	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा अभ्यास पद्धतीच्या मर्यादा भाषाकुल संकल्पना विस्तार आणि विश्लेषण	2	2
जुलै	वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाची मूलतत्वे प्रस्तावना विश्लेषण वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाचे स्वरूप भाषिक व्यवस्था आणि भाषिक वर्तन	2	2
जुलै	एक कालिक आणि कालक्रमिक चिन्हक आणि चिन्हित अन्वयनिष्ठ आणि गणनिष्ठ लेनर्ड ब्लुमफिल्ड नोम चॉम्स्की	3	2
जुलै	समाज भाषा विज्ञानाचे स्वरूप समाज भाषा विज्ञानाचे सिद्धांत भाषिक वर्तन आणि अवकाश संदेशवहनक्षमता	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	भाषिक भांडार व लघु क्षेत्र भाषा आणि सामाजिक घडण भाषाभेद भाषा आणि बोली	3	3
जुलै	व्यावसायिक बोली सांकेतिक बोली भाषा संपर्क समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	3
जुलै	घटक २ स्वनीम विन्यास स्वनांचे गुणधर्म स्वनांची लक्षणे भाषा ध्वनी असण्याची क्षमता व्यक्ती विशिष्टता विभेदकता लवचिकता	3	3
जुलै	स्वनीम आणि स्वनांतरे स्वनीम आणि स्वनांतरे यांचे लेखन चिन्ह स्वनीम प्रकार खंडित खंडाधिष्ठित	3	3
जुलै	खंडाधिष्ठित स्वनिम प्रकार अवधी बलाघात सुरांचा चढ-उतार सीमा संधी नासिक्यरंजन	3	2
जुलै	स्वनिम आणि स्वनांतरे यांचा परस्परसंबंध स्वनिम विश्लेषणाची तत्वे तंत्रे १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग ४) काटकसरीचे तत्त्व समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	2
ऑगस्ट	घटक ३ रुपिम विनियोग १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2
ऑगस्ट	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग रुपिमांचे प्रकार • अन्याय साधारण रूपिम • मुक्त रूपिम • बद्ध रूपिम	2	2
ऑगस्ट	रूपिकांतराचे प्रकार • स्वनिमाश्रयी • रुपिकाश्रयी • शुन्य रूपिकांतरे	2	2
ऑगस्ट	रूप आणि प्रक्रिया प्रत्यय प्रक्रिया:पूर्वप्रत्यय: उत्तरप्रत्यय:विकारी प्रत्यय: मध्यप्रत्यय अतिरिक्त प्रत्यय:	2	2
ऑगस्ट	शुन्य प्रत्यय द्विरावृत्ती अंगादेश शब्द क्रम	2	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	सामासिक शब्द अभ्यस्त शब्द • पूर्णाभ्यस्त • अंशात्मक अभ्यस्त समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन	2	2
सप्टेंबर	घटक ४ अर्थविन्यास प्रस्तावना उद्देश अर्थाचे स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश अर्थ म्हणजे प्रतिमा	2	2
सप्टेंबर	अर्थ ही संकल्पना स्पष्टीकरण अर्थविण्यास अर्थाचे प्रकार संकल्पनिक अर्थ गुणव्यंजक अर्थ	2	2
सप्टेंबर	शैलीगत अर्थ भावपर अर्थ परावर्तित अर्थ साहचर्यपर अर्थ विषयार्थ	1	1
सप्टेंबर	रूप व अर्थ संबंध १ अनेकार्थता २ समानार्थता	2	1

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

सप्टेंबर	अर्थ आणि अर्थ संबंध १अर्थ समावेश २अर्थ बहिष्कृती अ द्विपर्यायी विरोध ब बहुविध विरोध अर्थ क ध्रुवात्मक विरोध ड व्यत्यासात्मक विरोध	2	2
सप्टेंबर	घटक विश्लेषण अर्थक्षेत्र संकल्पना समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन.	2	2

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषाविज्ञान (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषाशास्त्राच्या विविध शाखा	अ) वर्णनात्मक , ऐतिहासिक आणि समाजशास्त्रीय भाषाविज्ञान - स्वरूप , संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये	१५ तासिका
घटक क्र . २	स्वनिम विन्यास(स्वनिमविचार)	अ)स्वन, स्वनिम ,स्वनांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) स्वनिमांचे प्रकार , स्वनिम विश्लेषणाची तत्वे आणि तंत्रे	१५ तासिका
घटक क्र . ३	रूपिमविन्यास(रूपिमविचार)	अ रुपिका,रूपिम ,रुपिकांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) रुपिमांचे प्रकार ,रूपिमप्रक्रिया	१५ तासिका
घटकक्र . ४	अर्थविन्यास (अर्थविचार)	अ) भाषिक अर्थाचे स्वरूप शब्दार्थाचे प्रकार आ) अर्थ आणि त्याचे प्रकार	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	शब्दांचे वर्गीकरण - पारंपरिक आणि आधुनिक (शब्दांच्या जाती)	अ) विकारी जाती (सव्यय) - नाम,सर्वनाम , विशेषण आणि क्रियापद आ) अविकारी जाती (अव्यय)- क्रियाविशेषण . शब्दयोगी ,उभयान्वयी आणि केवलप्रयोगी	१५ तासिका
घटक क्र .२	विकरण (लिंग, वचन, विभक्ती, आख्यात)	अ) लिंग- पुल्लिंग ,स्त्रीलिंग आणि नपुंसकलिंग वचन - एकवचन ,अनेकवचन (बहुवचन) आ) विभक्ती ,आख्यातविचार (क्रियापद)	१५ तासिका
घटक क्र .३	शब्दसिद्धी	अ) सिद्ध शब्द - तत्सम ,तद्भव ,देशी (देशज), परभाषीय (स्वदेशी व विदेशी) आ) साधित शब्द - उपसर्गघटित ,प्रत्ययघटित इ) सामासिक शब्द -अव्ययीभाव,तत्पुरुष ,द्वंद्व आणि बहुव्रीही समास ई) अभ्यस्त शब्द - पूर्णाभ्यस्त ,अंशाभ्यस्त आणि अनुकरणवाचक	१५ तासिका
घटक क्र .४	प्रयोगविचार	अ) कर्तरी प्रयोग - सकर्मक कर्तरीप्रयोग व अकर्मक कर्तरी आ) कर्मणी प्रयोग - प्रधानकर्तृक ,शक्य, समापन ,प्राचीन व नवीन इ) भावे प्रयोग ई) मिश्र किंवा संकरप्रयोग - कर्तृकर्मसंकर , कर्तृभावसंकर आणि कर्मभाव संकर	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषांतर कौशल्य (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ९)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषांतर :सैद्धांतिक विचार	भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद, रूपांतर, कलांतर, माध्यमांतर, अर्वाचीनीकरण ह्यांतील स्वरूप-भेद ललित साहित्याचे भाषांतर	२५ तासिका
घटक क्र .२	भाषांतर :प्रत्यक्ष भाषांतर अभ्यास	इंग्रजी, हिंदी उताऱ्यांचे मराठी भाषांतर मराठी उताऱ्यांचे हिंदी, इंग्रजी भाषांतर	२० तासिका
घटक क्र .३	भाषांतर :पारिभाषिकशब्द आणि कोश	मराठीतील पारिभाषिक शब्द कोशरचना, नोंदी, सूची, अकारविल्हे	१५ तासिका
घटक क्र .४	अहवाललेखन	अभ्यासक्रमावर आधारित अहवाल लेखन	

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - तिसरे

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - भाषा आणि बोली अभ्यास (अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र. १	मानवी भाषेचे स्वरूप	अ) संप्रेषण- मानवाचे, मानवेत्तर इतर सजीव, भाषेत्तर संप्रेषण, भाषा लक्षणे, भाषेच्याव्याख्या आ) भाषेची कार्ये- त्रिविध कार्ये, रोमान याकोबसनने सांगितलेली सहा कार्ये	१५ तासिका
घटक क्र. २	भाषा, समाज, संस्कृती	अ) भाषा: एक सांस्कृतिक संचित, भाषिक सापेक्षतावादाचा सिद्धांत, भाषा वैविध्य, भाषेचा बहुजिनसीपणा आ) भाषा, प्रमाणभाषा आणि बोली	१५ तासिका
घटक क्र. ३	बोलीच्या अभ्यासाची गरज आणि महत्त्व	अ) बोली विज्ञान, बोली भूगोल आ) मराठीच्या प्रमुख बोली इ) मालवणी व आगरी बोलीचा अभ्यास	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - चौथे

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण आणि लेखन कौशल्ये (स्पर्धापरीक्षा)(अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	व्याकरण	वर्णमाला, शब्दांच्या जाती, आख्यात विचार, शब्दसिद्धी, समास, प्रयोगविचार, समानार्थी - विरुद्धार्थी शब्द	१५ तासिका
घटक क्र . २	मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	अ) मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञानपरिचय, आ) मराठी विकिपिडिया, अनुदिनी लेखन, ईमेल लेखन, पॉवर पॉइंट सादरीकरण इत्यादी.	१५ तासिका
घटक क्र . ३	लेखन कौशल्ये	अ) निबंध, कल्पनाविस्तार आ) आकलन, सारांश लेखन	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र . - पहिले

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३
वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'कथारंग' कथासंग्रह पुस्तक	'कथारंग' ह्या पुस्तकातील कथांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र . २	व्यावहारिक मराठी	१. मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे २. वर्तमानपत्रांची वृत्तलेखन ३. वृत्तांतलेखन ४. अर्जलेखन ५. भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत)	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३

सत्र क्र. - दुसरे

वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'काव्यरंग' कवितासंग्रहपुस्तक	'काव्यरंग'ह्या पुस्तकातील कवितांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र .२	व्यावहारिक मराठी	१. इतिवृत्तलेखन २. वर्तमानपत्रांसाठी जाहिरातलेखन ३. उताऱ्यावरील प्रश्न (आकलन) ४. सारांशलेखन ५. निबंधलेखन	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

LECTURE PLAN

A.Y.: 2023-24

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **v**

A.Y.: 2023-24

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: देशीभाषा	2	2
जुलै	मराठी साहित्याची सुरुवात मराठी: ८, ९वे शतक परिचय	3	3
जुलै	मराठीतील आद्यग्रंथ : चर्चा	2	2
जुलै	शिलालेख, ताम्रपटयावरील मराठी लेखन. थोडक्यात परिचय	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: वैद्वैती तत्त्वज्ञान, पंचकृष्ण,	3	2
जुलै	महानुभाव संप्रदायाची ठळक वैशिष्ट्ये: चक्रधरांचे व्यक्तिमत्त्व, मराठीचा स्वीकार व आग्रह, सांकेतिक लिपी.	3	2
जुलै	महानुभावीय वाङ्मय : चरित्रग्रंथ, तत्त्वज्ञानग्रंथ	3	3
जुलै	सातीग्रंथ, स्फुटगद्य-पद्य-धवळे	3	3
जुलै	टीकाग्रंथ, व्याकरणग्रंथ.	3	3
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	3
ऑगस्ट	यादवकालीन महाराष्ट्रात वारकरी पंथाची स्थापना	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	पंढरीचा भक्ती संप्रदाय हा महाराष्ट्रातील प्रमुख वारकरी संप्रदाय म्हणून तेराव्या शतकात धार्मिक, सामाजिक व साहित्यिकदृष्ट्या प्रभाव	3	2
ऑगस्ट	ज्ञानदेव-नामदेव त्यांच्या प्रभावळीतील इतरांचे वाङ्मय.	3	2
ऑगस्ट	वारकरी पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	बहामनी राजवट	3	2
ऑगस्ट	एकनाथकालीन महाराष्ट्र	3	2
ऑगस्ट	तमोयुग, एकनाथ, एकनाथपंचक यांचे वाङ्मय	3	2
ऑगस्ट	शिवकालीन महाराष्ट्र - स्वराज्यप्रेरणा	3	2
सप्टेंबर	तुकाराम, तुकारामाचे शिष्याचे वाङ्मय	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्य	3	3
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याची स्वरूप-वैशिष्ट्ये	2	2
सप्टेंबर	पंडितीकाव्याचे गुण-दोष चर्चा	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी- मुक्तेश्वर, मोरोपंत	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - रघुनाथपंडित, सामराज	3	3
सप्टेंबर	पंडितकवी - निरंजनमाधव, वामनपंडित	3	2
सप्टेंबर	पंडितकवी - नागेश, विठ्ठल	3	2

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: मराठी साहित्याची सुरुवात व महानुभावीय वाङ्मय

Class: **TYBA**

Sem: **VI**

A.Y.: 2019-20

Faculty Name: **कला शाखा (मराठी विभाग)**

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय	2	2
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : लावणी या काव्यप्रकारांची स्वरूप वैशिष्ट्ये.	3	3
डिसेंबर	शाहिरी वाङ्मय : पोवाडे या काव्यप्रकारांची स्वरूप-वैशिष्ट्ये.	2	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : प्रभाकर, अनंतफंदी, परशुराम या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
डिसेंबर	काही लावणीकार : होनाजी बाळा, राम जोशी या शाहिरांचा व त्यांच्या साहित्याचा परिचय.	3	2
जानेवारी	महानुभाव व वारकरी यांखेरीज इतर पंथीयांचे वाङ्मय	3	2
जानेवारी	नाथ पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	दत्त या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप.	3	3
जानेवारी	समर्थपंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3
जानेवारी	लिंगायत या पंथातील वाङ्मयाचे स्वरूप	3	3

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जानेवारी	हिंदू धर्माखेरीज इतर धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	ख्रिस्ती - फादर स्टीफन्स, कुओं, सालंदाज, पाद्री अल्मैद	3	2
जानेवारी	इस्लामी धर्मियांनी केलेली वाङ्मयनिर्मिती	3	2
जानेवारी	इस्लामी - मुंतोजी (मृत्युंजय), हुसेन अंबरखान, शेख महमंद, शहामुनी	3	2
फेब्रुवारी	बखर गद्याची स्वरूप वैशिष्ट्ये	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- शिवपूर्वकालीन महिकावतीची उर्फ माहीमची बखर.	3	2
फेब्रुवारी	बखरी- राक्षसतागडीची लढाई.	3	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी	2	2
फेब्रुवारी	शिवकालीन बखरी - शिवछत्रपतींचे चरित्र कृष्णाजी अनंत सभासद	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - चित्रगुप्तविरचित शिवाजी महाराजांची बखर	2	2
मार्च	शिवकालीन बखरी - श्री छत्रपतींची ९१ कलमी बखर दत्तोत्रिमल वाकेनिस	1	1
मार्च	शिवकालीन बखरी - , मल्हार रामराव चिटणीसविरचित श्री शिवछत्रपतींचे सप्तप्रकरणात्मक चरित्र.	1	1

Head of the Department

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - पाचवे

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भारतीय साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटकक्र . १	भारतीय साहित्यशास्त्र : संकल्पना व सिद्धांत	अलंकार विचार, वक्रोक्तीविचार, रितीविचार, ध्वनिसिद्धांत, औचित्य विचार	०५ तासिका
घटकक्र . २	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भरताचा रससिद्धांत आणि भाष्यकार	२५ तासिका
घटकक्र . ३	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य भाषेचे स्वरूप व कार्य	शब्दशक्ती, वृत्त, छंद, मुक्तछंद	०५ तासिका
घटकक्र . ४	भारतीय साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती प्रक्रिया व प्रयोजन विचार	साहित्य निर्मिती कारणे : प्रतिभा, व्युत्पत्ती व अभ्यास साहित्य प्रयोजने : भरत ते अभिनवगुप्त	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४

सत्र क्र . -सहावे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - पाश्चात्य साहित्यशास्त्र (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ५)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचे स्वरूप	अनुकृती सिद्धांत, पाश्चात्य काव्य व्याख्या	०५ तासिका
घटक क्र . २	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याची भाषा	रूपक, प्रतिमा, प्रतिक अनेकार्थता, नियमोल्लंघन, अपरिचितिकरण	२५ तासिका
घटक क्र . ३	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्य निर्मिती विचार आणि प्रयोजन विचार	कल्पनाशक्ती आणि चमत्कृतिशक्ती सिद्धांत आत्माविष्कार, जीवनभाष्य, सामाजिक बांधिलकी	०५ तासिका
घटक क्र . ४	पाश्चात्य साहित्यशास्त्र : साहित्याचा आस्वाद	भावना विरेचन, प्रेरणा संतुलन इत्यादी सिद्धांत	२५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	साहित्य आणि समाज - अन्योन्य संबंध	अ) साहित्य- समाज , संस्कृती ह्या संकल्पना आणि त्यांच्या परस्पर संबंधांचे स्वरूप आ) साहित्य- समाज संबंध - तेन , मार्क्स ह्यांचे सिद्धांत; मार्क्सवादी समीक्षा पद्धती, मानवतावाद, स्त्रीवाद, आंबेडकरवाद	१३ तासिका
घटक क्र . २	ग्रामीण साहित्य	अ) ग्रामीण साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'धग असतेच आसपास ' ह्या ग्रामीण काव्यसंग्रहाचा अभ्यास	१४ तासिका
घटक क्र . ३	महानगरीय जाणिवेचे साहित्य	अ) महानगरीय जाणिवेच्या साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'क्रमशः ' कादंबरीचा अभ्यास	१४ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - साहित्य आणि समाज (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ६)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटकक्र . १	सामाजिक स्थित्यंतरे आणि मराठी साहित्य	अ) महाराष्ट्रातील सामाजिक स्थित्यंतरे व मराठी साहित्य - मांगोवा आ) साहित्य - समाज संबंध – शरदचंद्र मुक्तिबोध आणि म.ना.वानखेडे ह्यांच्या लेखाआधारे १.ललित वाङ्मयातील सामाजिक जाणिवेचे स्वरूप (लेख) –ले. शरदचंद्र मुक्तिबोध २.दलित जाणिवेचे स्वरूप (लेख) - ले.म.ना.वानखेडे	१३ तासिका
घटकक्र. २	दलित साहित्य	अ) दलित साहित्य - संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'भाई तुम्ही कुठे आहात? ' ह्या नाटकाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका
घटकक्र .३	स्त्रीवादी जाणिवेचे साहित्य	अ) स्त्रीवादी साहित्याची संकल्पना आणि मराठीतील परंपरा आ) 'तिचा अवकाश' ह्या स्त्रीवादी संपादित कथासंग्रहाचे वाचन व अभ्यास	१३ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

Teaching Plan

Subject: भाषाविज्ञान

Class: TYBA

Sem: V

A.Y.: 2023 -24

Faculty Name: कला शाखा (मराठी विभाग)

Month	Topics to be covered	Assigned Lecture	Lectures Undertaken
जून	अभ्यासपत्रिका परिचय घटक १ . भाषा शास्त्राच्या विविध शाखा प्रस्तावना उद्देश स्पष्टीकरण	2	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा विद्यान : तत्व व स्वरूप ऐतिहासिक भाषा विद्यानाच्या पद्धती • पुरोगामी • पक्षपाद गामी तौलनिक किंवा बहुभाषिक पुर्नरचन अंतर्गत अथवा एक भाषिक पुर्नरचन	3	2
जुलै	ऐतिहासिक भाषा अभ्यास पद्धतीच्या मर्यादा भाषाकुल संकल्पना विस्तार आणि विश्लेषण	2	2
जुलै	वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाची मूलतत्वे प्रस्तावना विश्लेषण वर्णनात्मक भाषा विज्ञानाचे स्वरूप भाषिक व्यवस्था आणि भाषिक वर्तन	2	2
जुलै	एक कालिक आणि कालक्रमिक चिन्हक आणि चिन्हित अन्वयनिष्ठ आणि गणनिष्ठ लेनर्ड ब्लुमफिल्ड नोम चॉम्स्की	3	2
जुलै	समाज भाषा विज्ञानाचे स्वरूप समाज भाषा विज्ञानाचे सिद्धांत भाषिक वर्तन आणि अवकाश संदेशवहनक्षमता	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	भाषिक भांडार व लघु क्षेत्र भाषा आणि सामाजिक घडण भाषाभेद भाषा आणि बोली	3	3
जुलै	व्यावसायिक बोली सांकेतिक बोली भाषा संपर्क समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	3
जुलै	घटक २ स्वनीम विन्यास स्वनांचे गुणधर्म स्वनांची लक्षणे भाषा ध्वनी असण्याची क्षमता व्यक्ती विशिष्टता विभेदकता लवचिकता	3	3
जुलै	स्वनीम आणि स्वनांतरे स्वनीम आणि स्वनांतरे यांचे लेखन चिन्ह स्वनीम प्रकार खंडित खंडाधिष्ठित	3	3
जुलै	खंडाधिष्ठित स्वनिम प्रकार अवधी बलाघात सुरांचा चढ-उतार सीमा संधी नासिक्यरंजन	3	2
जुलै	स्वनिम आणि स्वनांतरे यांचा परस्परसंबंध स्वनिम विश्लेषणाची तत्वे तंत्रे १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

जुलै	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग ४) काटकसरीचे तत्त्व समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा.	3	2
ऑगस्ट	घटक ३ रुपिम विनियोग १) पूरक विनियोग २) वैकल्पिक / मुक्त विनियोग	3	2
ऑगस्ट	३) वैधर्म्ययुक्त विनियोग/ व्यवच्छेदक विनियोग रुपिमांचे प्रकार • अन्याय साधारण रूपिम • मुक्त रूपिम • बद्ध रूपिम	2	2
ऑगस्ट	रूपिकांतराचे प्रकार • स्वनिमाश्रयी • रुपिकाश्रयी • शुन्य रूपिकांतरे	2	2
ऑगस्ट	रूप आणि प्रक्रिया प्रत्यय प्रक्रिया:पूर्वप्रत्यय: उत्तरप्रत्यय:विकारी प्रत्यय: मध्यप्रत्यय अतिरिक्त प्रत्यय:	2	2
ऑगस्ट	शुन्य प्रत्यय द्विरावृत्ती अंगादेश शब्द क्रम	2	2

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

ऑगस्ट	सामासिक शब्द अभ्यस्त शब्द - पूर्णभ्यस्त - अंशात्मक अभ्यस्त समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन	2	2
सप्टेंबर	घटक ४ अर्थविन्यास प्रस्तावना उद्देश अर्थाचे स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश अर्थ म्हणजे प्रतिमा	2	2
सप्टेंबर	अर्थ ही संकल्पना स्पष्टीकरण अर्थविण्यास अर्थाचे प्रकार संकल्पनिक अर्थ गुणव्यंजक अर्थ	2	2
सप्टेंबर	शैलीगत अर्थ भावपर अर्थ परावर्तित अर्थ साहचर्यपर अर्थ विषयार्थ	1	1
सप्टेंबर	रूप व अर्थ संबंध १ अनेकार्थता २ समानार्थता	2	1

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

सप्टेंबर	अर्थ आणि अर्थ संबंध १अर्थ समावेश २अर्थ बहिष्कृती अ द्विपर्यायी विरोध ब बहुविध विरोध अर्थ क ध्रुवात्मक विरोध ड व्यत्यासात्मक विरोध	2	2
सप्टेंबर	घटक विश्लेषण अर्थक्षेत्र संकल्पना समारोप सविस्तर प्रश्न उत्तरांची चर्चा. संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शन.	2	2

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४

सत्र क्र . - पाचवे

वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषाविज्ञान (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषाशास्त्राच्या विविध शाखा	अ) वर्णनात्मक , ऐतिहासिक आणि समाजशास्त्रीयभाषाविज्ञान - स्वरूप ,संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये	१५ तासिका
घटक क्र . २	स्वनिम विन्यास(स्वनिमविचार)	अ)स्वन, स्वनिम ,स्वनांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) स्वनिमांचे प्रकार , स्वनिम विश्लेषणाची तत्त्वे आणि तंत्रे	१५ तासिका
घटक क्र . ३	रुपिमविन्यास (रुपिमविचार)	अ रुपिका,रुपिम ,रुपिकांतर ह्या संकल्पनांचा अभ्यास आ) रुपिमांचे प्रकार ,रुपिमप्रक्रिया	१५ तासिका
घटक क्र . ४	अर्थविन्यास (अर्थविचार)	अ) भाषिक अर्थाचे स्वरूप शब्दार्थाचे प्रकार आ) अर्थ आणि त्याचे प्रकार	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	शब्दांचे वर्गीकरण - पारंपरिक आणि आधुनिक (शब्दांच्या जाती)	अ) विकारी जाती (सव्यय) - नाम,सर्वनाम , विशेषण आणि क्रियापद आ) अविकारी जाती (अव्यय)- क्रियाविशेषण . शब्दयोगी ,उभयान्वयी आणि केवलप्रयोगी	१५ तासिका
घटक क्र .२	विकरण (लिंग, वचन, विभक्ती, आख्यात)	अ) लिंग- पुल्लिंग ,स्त्रीलिंग आणि नपुंसकलिंग वचन - एकवचन ,अनेकवचन (बहुवचन) आ) विभक्ती ,आख्यातविचार (क्रियापद)	१५ तासिका
घटक क्र .३	शब्दसिद्धी	अ सिद्ध शब्द - तत्सम ,तद्भव ,देशी (देशज), परभाषीय (स्वदेशी व विदेशी) आ) साधित शब्द - उपसर्गघटित ,प्रत्ययघटित इ) सामासिक शब्द -अव्ययीभाव,तत्पुरुष ,द्वंद्व आणि बहुव्रीही समास ई) अभ्यस्त शब्द - पूर्णाभ्यस्त ,अंशाभ्यस्त आणि अनुकरणवाचक	१५ तासिका
घटक क्र .४	प्रयोगविचार	अ) कर्तरी प्रयोग - सकर्मक कर्तरीप्रयोग व अकर्मक कर्तरी आ) कर्मणी प्रयोग - प्रधानकर्तृक ,शक्य, समापन ,प्राचीन व नवीन इ) भावे प्रयोग ई) मिश्र किंवा संकरप्रयोग - कर्तृकर्मसंकर , कर्तृभावसंकर आणि कर्मभाव संकर	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - सहावे

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४
वर्ग - तृतीय वर्ष कला

विषय - भाषांतर कौशल्य (अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ९)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	भाषांतर :सैद्धांतिक विचार	भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद, रूपांतर, कलांतर, माध्यमांतर, अर्वाचीनीकरण ह्यांतील स्वरूप-भेद ललित साहित्याचे भाषांतर	२५ तासिका
घटक क्र .२	भाषांतर :प्रत्यक्ष भाषांतर अभ्यास	इंग्रजी, हिंदी उताऱ्यांचे मराठी भाषांतर मराठी उताऱ्यांचेहिंदी, इंग्रजी भाषांतर	२० तासिका
घटक क्र .३	भाषांतर :पारिभाषिकशब्द आणि कोश	मराठीतील पारिभाषिक शब्द कोशरचना, नोंदी, सूची, अकारविल्हे	१५ तासिका
घटक क्र .४	अहवाललेखन	अभ्यासक्रमावर आधारित अहवाल लेखन	

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - तिसरे

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - भाषा आणि बोली अभ्यास (अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	मानवी भाषेचे स्वरूप	अ) संप्रेषण- मानवाचे, मानवेत्तर इतर सजीव, भाषेत्तर संप्रेषण, भाषा लक्षणे, भाषेच्याव्याख्या आ) भाषेची कार्ये- त्रिविध कार्ये, रोमान याकोबसनने सांगितलेली सहा कार्ये	१५ तासिका
घटक क्र . २	भाषा , समाज, संस्कृती	अ) भाषा:एक सांस्कृतिक संचित, भाषिक सापेक्षतावादाचा सिद्धांत, भाषा वैविध्य, भाषेचा बहुजिनसीपणा आ) भाषा, प्रमाणभाषा आणि बोली	१५ तासिका
घटक क्र . ३	बोलीच्या अभ्यासाची गरज आणि महत्त्व	अ बोली विज्ञान, बोली भूगोल आ) मराठीच्या प्रमुख बोली इ)मालवणी व आगरी बोलीचा अभ्यास	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र. - चौथे

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४
वर्ग - द्वितीय वर्ष कला

विषय - मराठी व्याकरण आणि लेखन कौशल्ये (स्पर्धापरीक्षा)(अभ्यासपत्रिका क्रमांक -३)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	व्याकरण	वर्णमाला, शब्दांच्या जाती, आख्यात विचार, शब्दसिद्धी, समास, प्रयोगविचार, समानार्थी - विरुद्धार्थी शब्द	१५ तासिका
घटक क्र . २	मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	अ) मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञानपरिचय, आ) मराठी विकिपिडिया, अनुदिनी लेखन, ईमेल लेखन, पॉवर पॉइंट सादरीकरण इत्यादी.	१५ तासिका
घटक क्र . ३	लेखन कौशल्ये	अ) निबंध, कल्पनाविस्तार आ) आकलन, सारांश लेखन	१५ तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी
सत्र क्र . - पहिले

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४
वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'कथारंग' कथासंग्रह पुस्तक	'कथारंग' ह्या पुस्तकातील कथांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र . २	व्यावहारिक मराठी	१. मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे २. वर्तमानपत्रांची वृत्तलेखन ३. वृत्तांतलेखन ४. अर्जलेखन ५. भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत)	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)

महाराष्ट्र शासनाचे 'इस्माईल युसूफ महाविद्यालय' जोगेश्वरी (पूर्व), मुंबई-६०.

॥ म ॥

मराठी विभाग

॥ म ॥

प्राध्यापकाचे नाव - प्रा. समीर रामचंद्र वैरागी

शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२४

सत्र क्र . - दुसरे

वर्ग - प्रथम वर्ष कला

विषय - मराठी (अनिवार्य)

घटक क्रमांक	विषय/ शीर्षक	मुद्दे	घटक अध्यापनासाठी दिलेल्या तासिका
घटक क्र . १	'काव्यरंग' कवितासंग्रह	'काव्यरंग'ह्या पुस्तकातील कवितांचे अध्यापन	२० तासिका
घटक क्र . २	व्यावहारिक मराठी	१. इतिवृत्तलेखन २. वर्तमानपत्रांसाठी जाहिरातलेखन ३. उताऱ्यावरील प्रश्न (आकलन) ४. सारांशलेखन ५. निबंधलेखन	२० तासिका

विभागप्रमुख (मराठी)